

Detaljbudget 2012

Västra Götalandsregionen

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

---

1. INLEDNING	2
2. VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS EKONOMI	2
2.1 Resultatbudget inklusive nyckeltal.....	2
2.2 Balansbudget inklusive nyckeltal	5
2.3 Regionbidrag 2012.....	8
2.4 Resultatpåverkande poster	12
2.5 Prestationer	14
2.6 Driftredovisning	14
2.7 Resultaträkning/Kassaflödesanalys/Balansräkning	18
2.8 Låneramar	20

BILAGOR

Bilaga 1 Regionfullmäktiges mål

Bilaga 2 Regionfullmäktiges uppdrag

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Detaljbudget 2012 för Västra Götalandsregionen

1. Inledning

Regionfullmäktige fastställde i september 2011 budget och flerårsplaner för åren 2012-2014. Därefter har regionstyrelsen beslutat om planeringsdirektiv och kompletterande planeringsdirektiv. Detaljbudgeten bygger på dessa beslut, tidigare beslut att använda eget kapital och verksamheternas inlämnade detaljbudgetar. Nämnder och styrelser har i samband med detaljbudgeten gjort framställningar till regionstyrelsen om att få använda eget kapital, vilket framgår av särskilt avsnitt.

Syftet med detaljbudgeten är att ge regionstyrelsen information om den slutliga fördelningen till nämnder/styrelser/förvaltningar och hur de disponerat sin budget. Dessutom redovisas den konsoliderade regionbudgeten.

Detaljbudgeten beskrivs utifrån ett övergripande koncernperspektiv och någon beskrivning av verksamheternas detaljbudgetar/verksamhetsplaner görs inte. Verksamheternas arbete för att nå regionfullmäktiges prioriterade mål och de aktiviteter som planeras för att genomföra uppdragen redovisas i bilaga 1 och 2.

Verksamheternas detaljbudgetar/verksamhetsplaner som utgör underlag för den konsoliderade detaljbudgeten finns publicerade på Västra Götalandsregionens hemsida (www.vgregion.se/ekonomi).

2. Västra Götalandsregionens ekonomi

2.1 Resultatbudget inklusive nyckeltal

Ekonomiskt resultat

Det budgeterade resultatet enligt regionfullmäktiges beslut uppgick till -118 mnkr. Till detta kommer att nämnder och förvaltningar har budgeterat dels över-/underskott, dels beslutat ianspråktagande av eget kapital, se avsnitt 2.4. Förändringarna totalt innebär ett budgeterat resultat för 2012 på -175 mnkr.

Budget 2012	mnkr
Beslutad budget 2012	-118
Budgeterat över-/underskott	-40
Ianspråktagande av eget kapital	-7
Effekt av ianspråktagande av obeskattade reserver	-11
Budgeterat nytt resultat	-175

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

Budgeterat användande av eget kapital är engångsposter. Tidigare beslut för Kungälvssjukhus med 2 mnkr, och Folktandvården Västra Götaland med 5 mnkr är inarbetade i budgeten.

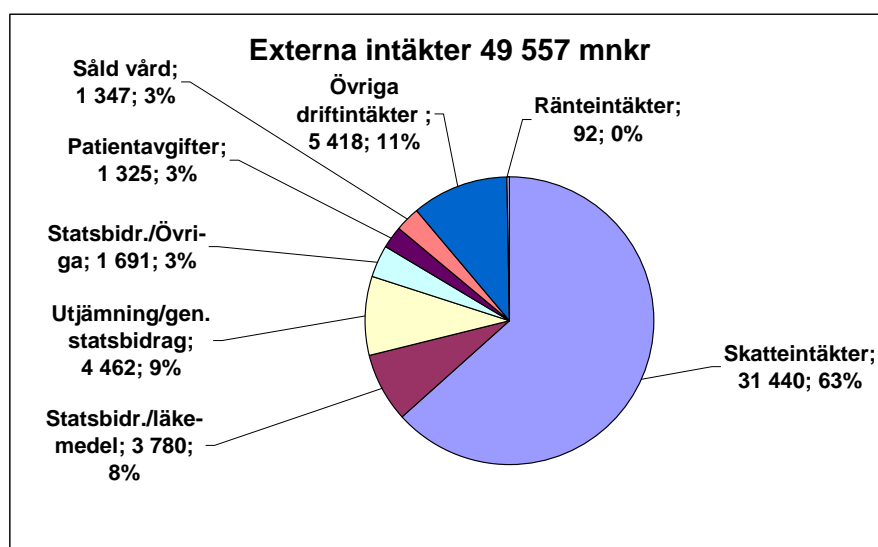
Nya framställningar för 2012 uppgår till 94 mnkr, varav hälso- och sjukvårdsnämnderna svarar för 35 mnkr, Folktandvården Västra Götaland för 8,9 mnkr Hälsan & Arbetslivet för 2,1 mnkr, Regionutvecklingsnämnden 46,2 mnkr, Kultur i Väst för 2,0 mnkr. Dessa framställningar ligger inte i det budgeterade koncernresultatet. Regionkansliet föreslår att dessa framställningar avslås (se avsnitt 2.4).

Det negativt budgeterade resultatet 2012 betyder att kommunallagens balanskrav inte uppfylls i den del som stadgar att budgeten ska vara balanserad (intäkter ska överstiga kostnader).

Intäkter

De totala externa intäkterna uppgår till 49 557 mnkr, varav skatteintäkterna utgör 31 440 mnkr (63 procent).

Västra Götalandsregionens externa intäkter och dess fördelning framgår av nedanstående diagram.

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

Skatt och utjämning

Skatteintäkterna i budgeten bygger på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) skatteunderlagsprognos från augusti 2011. Enligt denna förväntas skatteintäkterna växa med 2,8 procent 2011 och 3,3 procent 2012.

Skatteintäkterna ökar jämfört med tidigare år, vilket beror på den skatteväxling på 43 öre som sker mellan Västra Götalandsregionen och kommunkollektivet i länet i samband med att Västrafik AB blir helägt av Västra Götalandsregionen.

Mnkr	2012
Preliminära skatteintäkter	31 440
Inkomstutjämningsbidrag	3 447
Kostnadsutjämningsbidrag	59
Regleringsbidrag	956
Skatteberäkning m.m.	35 902

Statsbidrag för läkemedel

Avtalet mellan staten och landstingen om statsbidraget för läkemedelsförmånen gäller endast 2011. Diskussioner pågår om nytt avtal för 2012 mellan staten och SKL. Dessutom pågår diskussioner om att föra över statsbidraget för läkemedelsförmånen till den kommunalekonomiska utjämningen från och med 2013. Den budgeterade nivån för 2012 är 3 780 mnkr.

Statsbidrag för minskad sjukfrånvaro

Statsbidraget som landstingen får för insatser för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivning har uppgått till 1 000 mnkr per år. Nuvarande överenskommelse mellan staten och SKL, gäller till och med 2011. Ett ny överenskommelse förbereds inför 2012. Nivån för statsbidraget för minskad sjukfrånvaro är beräknad till 80 mnkr.

Statsbidrag för vårdgaranti

Riksdagen avsätter 1 000 mnkr per år för att stimulera landstingen att erbjuda patienter vård enligt vårdgarantin. 150 mnkr har budgeterats för Västra Götalandsregionen.

Kostnader

De totala externa kostnaderna i budgeten uppgår till 49 732 mnkr, varav personalkostnaderna utgör 24 448 mnkr, vilket är något mindre än hälften (49 procent).

Under 2012 har planerats att köpa vård för 3 478 mnkr, varav sjukhusvård 1 223 mnkr, VG Primärvård 1 672 mnkr, övrig Primärvård 399 mnkr och övrigt 183 mnkr.

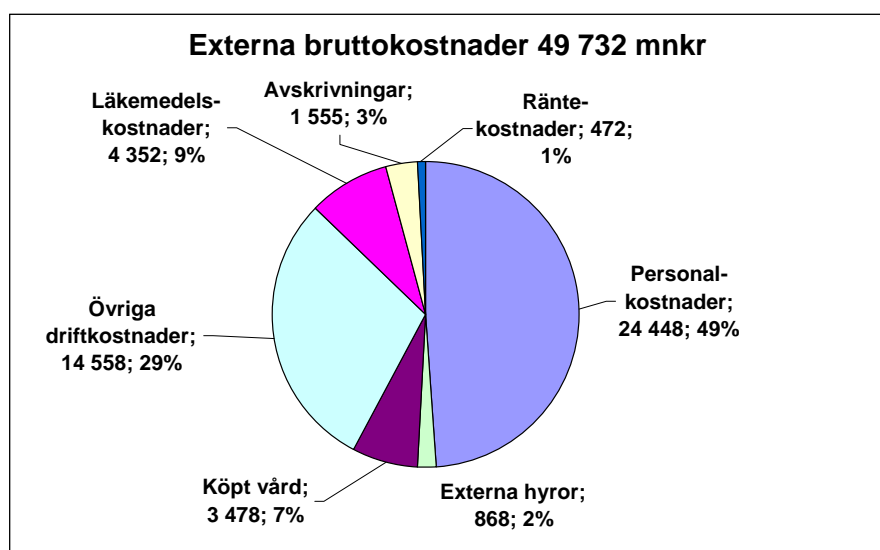
Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Övriga driftkostnader (materialkostnader, läkemedel, tjänster och avgifter) är budgeterade till 18 910 mnkr, varav kostnaderna för läkemedel som inkluderar både läkemedelsförmånen och rekvisitionsläkemedel, är budgeterade till 4 352 mnkr.

Av räntekostnaderna utgör 428 mnkr värdesäkring av pensioner.

Västra Götalandsregionens externa kostnader och dess fördelning framgår av nedanstående diagram.

2.2 Balansbudget inklusive nyckeltal

Investeringar

Verksamheternas detaljbudgetar innebär investeringar om totalt 3 112 mnkr. Härav avser 2 292 mnkr förvaltningarna och 820 mnkr bolagen. Den budgeterade nivån överstiger den nivå om 2 800 mnkr som regionfullmäktige fastställt för 2012. Detta beror på att vissa fastighetsprojekt blivit försenade under 2011, bland annat rättspsykiatriprojektet Rågården i Göteborg och Angereds Närsjukhus. I enlighet med gällande principer ökas de budgeterade beloppen istället under 2012.

Den budgeterade nivån för 2012 är regionens högsta nivå hittills. En orsak till ökningen är att Västra Götalandsregionen från och med 2012 är ensam ägare av Västtrafik AB. Den budgeterade nivån för Västtrafik AB uppgår till drygt 800 mnkr.

I avsnitt 2.8 redovisas de låneramar som fördelats till förvaltningarna för 2012.

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

Pensionsåtagande

Västra Götalandsregionens långsiktiga pensionsåtagande består av pensionsavsättning, huvudsakligen förmånsbestämd ålderspension, och ansvarsförbindelse som avser pensioner intjänade före 1998. Pensionsavsättningen ökar genom nyintjänande av förmånsbestämd ålderspension och värdesäkring medan den minskar när utbetalning av pensioner sker. För ansvarsförbindelsen gäller att den ökar genom värdesäkring men minskar till följd av pensionsutbetalningar.

Inför 2012 ökar inkomstbasbeloppet med 2,8 procent och prisbasbeloppet med 4,8 procent, vilket leder till en hög värdesäkring av pensionsåtagandet.

SKL har beslutat om sänkt kalkylränta för pensioner 2012 med 0,75 procentenheter. Enligt rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning har förändringen påverkat redovisningen 2011. Det långsiktiga pensionsåtagandet beräknas till 34,9 mdkr vid utgången av 2012, varav pensionsavsättningen 10,1 mdkr och ansvarsförbindelsen 24,8 mdkr.

Soliditet och nettolikviditet

Nyckeltalen som redovisas nedan är följderna av verksamheternas budgetering och de budgeterade centrala finansiella posterna.

Nyckeltal	budget 2012
Soliditet exklusive ansvarsförbindelsen, %	16
Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen, %	-85
Nettolikviditet, mnkr	3 400

Soliditet

Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Det visar på hur stor del av koncernens tillgångar som finansieras med egna medel. Ju högre soliditeten är desto starkare långsiktig handlingsberedskap. Den budgeterade soliditeten för år 2012 uppgår till 16 procent.

Ansvarsförbindelsen ingår inte som en skuld i balansräkningen, då Västra Götalandsregionen följer den rekommenderade blandmodellen för redovisning av pensioner. Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för Västra Götalandsregionen är soliditeten negativ och uppgår till -85 procent.

Nettolikviditet

Koncernen beräknas ha 4 850 mnkr i likviditet vid årsskiftet 2011/2012. Från 2012 är Västrafik ett helägt bolag till Västra Götalandsregionen vilket innebär en förändring från

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

---

tidigare år då bolaget var delägt. Detta innebär att alla transaktioner med bolaget konsolideras i koncernen till 100 %.

Under året beräknas likviditeten sjunka med 1 450 mkr. De väsentligt största posterna, som påverkar likviditeten, är den fortsatt höga investeringsnivån, värdesäkring av förmånsbestämda ålderspensioner, utbetalningar för det Västsvenska paketet, förskottering till Trafikverket och årets negativa resultat. I december 2012 budgeteras likviditeten för koncernen till 3 400 mkr.

Ägarutskottet har föreslagit att besluta om att förlänga regionens syndikerade lånelöfte samt att teckna avtal om möjlighet att utge ett certifikatprogram. Detta kommer upp till regionfullmäktige i februari 2012.

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

2.3 Regionbidrag 2012

Styrelser/nämnder, övriga ansvarsområden (Tkr)	RF 19-20 sept.	Förslag till tekniska justeringar	Reviderade regionbidrag
Regionfullmäktige	65 051		65 051
Regionstyrelsen	2 930 697	-146 384	2 784 313
Folkhälsokommittén	40 830	-2 540	38 290
Kommittén för rättighetsfrågor	26 345	8 900	35 245
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	779 698		779 698
Revisorskollegiet	24 553	-1 010	23 543
Patientnämnder	15 223		15 223
Arkivnämnden	26 264		26 264
Fastighetsnämnden	15 301	4 200	19 501
Servicenämnden	30 548	36 850	67 398
Nämnd hälsa/stressmedicin	2 114	15 400	17 514
HSN 1, norra Bohuslän	1 570 020	772	1 570 792
HSN 2, Dalsland	972 655	480	973 135
HSN 3, Trestad	3 084 125	1 118	3 085 243
HSN 4, mellersta Bohuslän	2 157 508	718	2 158 226
HSN 5, Göteborg centrum-väster	4 090 440	1 303	4 091 743
HSN 6, Mittenälvsborg	1 765 858	719	1 766 577
HSN 7, södra Bohuslän	2 235 657	714	2 236 371
HSN 8, Sjuhärad	3 723 038	1666	3 724 704
HSN 9, västra Skaraborg	2 552 666	1 124	2 553 790
HSN 10, östra Skaraborg	2 630 292	1 313	2 631 605
HSN 11, Göteborg, Hisingen	2 477 518	756	2 478 274
HSN 12, nord-östra Göteborg	2 755 590	898	2 756 488
Regionutvecklingsnämnden	626 341	-32 095	594 246
Kulturnämnden	936 003	-710	935 293
Miljönämnden	67 841	-410	67 431
Kollektivtrafiknämnden	3 002 781	25 025	3 027 806
Koncernbanken	-404 496		-404 496
Moderförvaltningen	1 829 760	81 193	1 910 953
Summa regionbidrag	40 030 222	0	40 030 222

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

RF - beslut

Regionfullmäktige beslutade 2011-09-20 om regionbidrag till företrädnämnder och övriga ansvarsområden, vilka uppgick till 40 030 mnkr.

Förslag till tekniska justeringar

Regionfullmäktige har bemyndigat regionstyrelsen att fatta beslut om tekniska justeringar under förutsättning att dessa inte är av principiell art. De tekniska justeringarna påverkar inte regionens samlade budgeterade resultat. Följande tekniska justeringar har träffats mellan ansvarsområdena och undertecknats av respektive förvaltningschef/motsvarande. Dessa är inarbetade i detaljbudgeten.

- 25 mnkr omdisponeras från regionutvecklingsnämnden till den nybildade kollektivtrafiknämnden. Överföringen omfattar redan beslutade satsningar inom kollektivtrafikområdet, medel för regionalt ägarråd och sekretariatfunktion.
- 2 mnkr övergår från regionutvecklingsnämnden till Kommittén för rättighetsfrågor för finansiering av tillgänglighetsdatabasen.
- 96,2 mnkr avseende Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) överförs från regionstyrelsen till moderförvaltningen. Moderförvaltningen står från och med 2012 för hela kostnaden gentemot LÖF (premie och ränta).
- 4,2 mnkr avseende konstenheten övergår från regionstyrelsen till Västfastigheter. Beslut om byte av organisationstillhörighet för konstenheten har fattats tidigare. Omdisponeringen gäller bidrag och administrativa resurser som personal och lokalkostnader.
- 6,9 mnkr omdisponeras från regionstyrelsen till Kommittén för rättighetsfrågor avseende administrativa resurser som personal och lokalkostnader.
- 15,4 mnkr omdisponeras från regionstyrelsen till Hälsan & arbetslivet för Institutet för stressmedicin. Hälsan & arbetslivet och Institutet för stressmedicin ska enligt fattat beslut bli en förvaltning.
- 15 mnkr omdisponeras från moderförvaltningen till de tolv lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna. Återföring till nämnderna sker med anledning av förändringen av den politiska- och tjänstemannaorganisationen inom primärvården. Moderförvaltningen får tillbaka de 15 mnkr genom koncernbidrag från primärvårdsförvaltningarna, där effektiviseringen sker.
- 0,4 mnkr omdisponeras från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden Sjuhärad. 0,75 procentens tjänst överförs från regionstyrelsen, placeras vid hälso- och sjukvårdskansliet i Borås, och övertar de arbete som sammanhänger med telefonkatalogens blå sidor.
- 36,9 mnkr återförs till Regionservice som en teknisk justering från enheter inom den centrala förvaltningen. Återföringen från de centrala enheterna gjordes redan 2011 men då till moderförvaltningen som gjorde regleringen mot Regionservice. Från och med 2012 har utgångspunkten varit att reglera återföringen permanent.

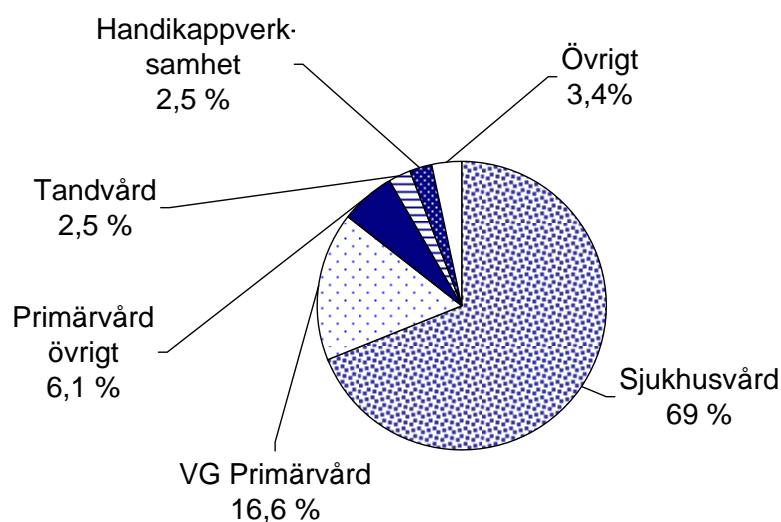
Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Fördelning nämnders regionbidrag**Hälso- och sjukvård**

Hälso- och sjukvårdsnämndernas regionbidrag inklusive övriga bidrag och uppgår till 30 283 mnkr detta fördelas på nedanstående verksamhetsområden.

Verksamhetsområde	Mnkr	Procent
Region- och rikssjukvård	2 132,2	7,0
Länssjukvård	18 764,4	62,0
VG Primärvård	5 035,7	16,6
Primärvård övrigt	1 832,5	6,1
Tandvård	746,6	2,5
Handikappverksamhet	748,5	2,5
Samordningsförbund	32,9	0,1
Folkhälsomedel	80,2	0,3
Läkemedel	319,1	1,1
Sjukresor	306,2	1,0
Nämndkostnader	27,4	0,1
Kansliorganisation	142,7	0,5
Övrigt	115,0	0,4
Summa regionbidrag m.m.	30 283,4	100,0

Hälso- och sjukvårdsnämndernas fördelning av regionbidrag med mera.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Tillväxt och utveckling

Regionbidraget för tillväxt och utveckling uppgår efter tekniska justeringar till 1 597 mnkr. Regionbidraget till de tre nämnderna fördelas enligt nedan:

Tillväxt och utveckling	Mnkr
Regionutvecklingsnämnden	594,2
Miljönämnden	67,4
Kulturnämnden	935,3
Summa regionbidrag	1 596,9

Nedan redovisas den fördelning på verksamhetsområden som gjorts av de tre nämnderna.

Regionutvecklingsnämnden	mnkr	Miljönämnden	mnkr	Kulturnämnden	mnkr
Almi företagspartner Väst AB	16,9	Göteborgs botaniska trädgård	21,6	Scenkonst	635,9
Västsvenska Turistrådet AB	23,4	Västkoststiftelsen	6,7	Natur/kulturarv	167,9
Dalslands kanal AB	3,3	Skärgårdsrenhållningen	1,9	Bild och form	16,2
Film i Väst AB	27,2	Utvecklingsarbete och information	2,1	Film och media	49,6
Naturbruksstyrelsen	119,3	Smart Energi	3,0	Folkbildning/utbildning	152,4
Stiftelsen Stenebyskolan	8,1	Projektmedel	26,2	Föreningsstöd	40,5
Science center	15,4	Miljösamverkan	1,3	Stöd/stipendier/festivaler	68,7
Inkubatorskompetens	18,7	Medlemskap i organisationer	0,1	Övrigt	80,6
Medlemsavgift till internationella org.	1,5	Nämnd, beredning	1,2	Adm, beredning, nämnd	17,0
Övriga verksamhetsbidrag	53,5	Administration m.m.	9,0		
Nämnd, beredning, Reg ägarråd	1,6	Övriga intäkter	-5,7		
Sekretariat	49,6				
Projekt	255,7				
Summa	594,2	Summa	67,4	Summa	1 228,8*

Under förutsättning att staten skjuter till 73,9 mnkr för verksamhetsåret och att de finansiella intäkterna blir 7,0 mnkr uppgår projektmedlen till 336,6 mnkr. De sammanlagda medlen föreslås disponeras på följande sätt:

- Tillväxtprogrammet 305,2 mnkr
- Västsvenska Turistrådet AB 15,5 mnkr
- Analysutredning 3,7 mnkr
- Särskilda aktiviteter Vision Västra Götaland/Marknadsföring 12,3 mnkr

* I kulturnämndens fördelning ingår regionbidrag med 935,3 mnkr och statsbidrag på 293,5 mnkr.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

2.4 Resultatpåverkande poster

Budgeterade över- och underskott

I och med förlängningen av 2011 års vårdöverenskommelse till 2012 uppstår över- och underskott mellan hälso- och sjukvårdsnämnderna. Dessa budgettekniska över- och underskott måste hanteras för att hälso- och sjukvårdsnämndernas budgetar sammantaget ska vara i balans. De budgeterade över- och underskott som nämnderna Mittenälvsborg, Sjuhärad och nämnderna i Göteborgsområdet har budgeterat är kopplade till vårdöverenskommelsen. Dessa nämnder har följt den anvisning/överenskommelse som är gjord. Nämnderna norra Bohuslän, Dalsland, Trestad, och de två nämnderna västra och östra Skaraborg har budgeterat nollresultat och därmed inte följt anvisningen/överenskommelsen, vilket innebär ett budgeterat underskott för vårdöverenskommelsen med 40 mnkr. Under 2012 ska en modell för riskdelning tas fram.

Göteborgs Operan AB och Göteborgs symfoniker AB planerar att ianspråkta obeskickade reserver, vilket får en negativ påverkan på det budgeterade resultatet.

Eget kapital

Under 2011 har regionstyrelsen beslutat om ianspråktagande av eget kapital. Då förskjutning av ianspråktagande av eget kapital är möjligt ett år framåt har Kungälvssjukhus och Folktandvården VG budgeterat 7 mnkr 2012.

Nya framställningar om att få använda eget kapital har kommit in i samband med verksamheternas detaljbudgetar/verksamhetsplaner. Framställningar om att få använda eget kapital uppgår sammantaget till 94 mnkr.

Tabellen nedan visar utöver de förvaltningar som planerar och har beslut om att använda eget kapital även de förvaltningar som i detaljbudgeten har framställningar om att få använda eget kapital.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Verksamheter (tkr)	Budgeterat över/underskott	lanspråktagande av eget kapital	
		Beviljat	Framställan
HSN 4 mellersta Bohuslän*	3 368		-10 000
HSN 5 Göteborg centrum-väster*	27 300		-10 000
HSN 6 Mittenälvsborg *	-18 282		
HSN 7 Södra Bohuslän	-29 441		
HSN 8 Sjuhärad *	30 732		
HSN 11 Göteborg, Hisingen*	-19 024		-4 000
HSN 12 nord-östra Göteborg *	-34 521		-11 000
Kungälvvs sjukhus		-2 000	
Folktandvården Västra Götaland		-5 000	-8 900
Habilitering & Hälsa			-2 100
Sahlgrenska International Care (SICAB)	300		
Regionutvecklingsnämnden			-46 200
Kultur i Väst			-2 000
Effekt på det budgeterade resultatet p.g.a. lanspråktagande av obeskattade reserver		-10 865	
Summa	-50 433	-7 000	-94 200

*Över-/underskott är kopplad till vårdöverenskommelsen

Framställningar om att få nyttja eget kapital år 2012:

- Mellersta Bohuslän begär att få disponera 10 mnkr av eget kapital för att möjliggöra finansieringen av det totala ersättningsutrymmet för överenskommelse av sjukhusvård mellan Kungälvvs sjukhus och nämnden.
- Göteborg centrum-väster, Göteborg Hisingen och nord-östra Göteborg begär att få disponera 25 mnkr av eget kapital, för att finansiera ett omstruktureringsbidrag till Sahlgrenska Universitetssjukhus ytterligare ett år. I 2011 års överenskommelse ingick detta omstruktureringsbidrag. I och med förlängningen av vårdöverenskommelsen ansöker dessa tre nämnder om att även omstruktureringsbidraget förlängs.
- Folktandvården Västra Götaland har av tidigare beslut inte använt 5 mnkr, vilket kommer att användas 2012. Dessutom har en framställan gjorts om att få använda eget kapital med 8,9 mnkr för 2012 för vidareutbildningar till tandhygienist, vidareutbildningar för tandhygienister till magisternivå samt utveckling av service och bemötande.
- Habilitering & Hälsa hemställer om att få disponera 2,1 mnkr av eget kapital, dels för

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

ny vårdinformationstjänst (Asynja-visph), dels för de kostnader som uppstår vid lokalförändringen inom hörsel- och dövverksamheten i FyrBoDal.

- Regionutvecklingsnämndens framställan om att få använda eget kapital med 46,2 mnkr beror på åtgärder inom infrastruktur och IT-bredband enligt följande: Förskottering del av Lundbyleden-Torslandavägen 11,2 mnkr, förskottering Partihallsförbindelsen 8 mnkr och utbyggnad IT-infrastruktur 27 mnkr.
- Kultur i Väst hemställer om att få ianspråkta 2,0 mnkr av eget kapital för att finansiera en lokalhyra i Gamlestaden som kvarstår efter flytt till nya lokaler.

Beredning

Verksamheternas framställningar om att få använda eget kapital uppgår till 94 mnkr. Om de tillstyrks skulle det budgeterade resultatet försämrats. I regionfullmäktiges beslut om budget för 2012 framhålls, med hänvisning till den ekonomiska situationen, att en ytterst restriktiv prövning ska ske av framställningar om ianspråktagande av eget kapital. Regionkansliet föreslår därför att samtliga framställningar om ianspråktagande av eget kapital avslås med hänsyn till regionens ekonomi.

2.5 Prestationer

Förvaltningarnas budgeterade prestationsvolym 2012 kommer att redovisas i marsrapporten. Faktisk vårdvolym 2011 gäller som produktionsvolym för sjukhusen exklusive Angereds Närsjukhus och Frölunda Specialistsjukhus. I januari/februari kommer produktionsvolymen att fastställas.

2.6 Driftredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Lämnade/erhållna interna driftbidrag	Regionbidrag	Årets resultat
Hälso- och sjukvård					
<i>Företrädare</i>					
HSN 1 norra Bohuslän	23,4	-340,2	-1 254,0	1 570,8	0,0
HSN 2 Dalsland	10,0	-172,7	-810,4	973,1	0,0
HSN 3 Trestad	36,8	-481,6	-2 640,5	3 085,2	0,0
HSN 4 mellersta Bohuslän	60,5	-397,3	-1 818,0	2 158,2	3,4

Regionkansliet

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

HSN 5 Göteborg, centrum-väster	84,8	-744,3	-3 404,9	4 091,7	27,3
HSN 6 Mittenälvsborg	18,9	-207,0	-1 596,8	1 766,6	-18,3
HSN 7 södra Bohuslän	44,2	-380,1	-1 929,9	2 236,4	-29,4
HSN 8 Sjuhärad	23,3	-474,2	-3 243,0	3 724,7	30,7
HSN 9 västra Skaraborg	15,5	-369,8	-2 199,5	2 553,8	0,0
HSN 10 östra Skaraborg	15,6	-346,2	-2 300,9	2 631,6	0,0
HSN 11 Göteborg, Hisingen	49,1	-547,9	-1 998,5	2 478,3	-19,0
HSN 12 nord-östra Göteborg	52,9	-514,9	-2 329,0	2 756,5	-34,5
Summa företrädare	434,8	-4 976,2	-25 525,5	30 026,9	-39,9
<i>Utförare</i>					
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	2 601,3	-12 716,9	9 335,9	779,7	0,0
NU-sjukvården	460,2	-4 033,7	3 573,5	0,0	0,0
Södra Älvsborgs Sjukhus	306,0	-3 041,9	2 735,8	0,0	0,0
Skaraborgs Sjukhus	340,5	-3 512,0	3 171,5	0,0	0,0
Kungälv's sjukhus	107,1	-988,2	879,1	0,0	-2,0
Alingsås lasarett	69,8	-499,9	430,1	0,0	0,0
Frölunda Specialistsjukhus	28,7	-207,3	178,6	0,0	0,0
Angereds Närsjukhus	12,8	-153,3	140,5	0,0	0,0
Primärvården Skaraborg	327,8	-1 047,6	719,8	0,0	0,0
Primärvården södra Älvsborg	320,7	-1 165,8	845,0	0,0	0,0
Primärvården Göteborg	324,6	-1 539,8	1 215,2	0,0	0,0
Primärvården södra Bohuslän	115,0	-704,8	589,8	0,0	0,0
Primärvården FyrBoDal	236,3	-879,5	643,2	0,0	0,0
Folktandvården i VGR	1 231,3	-2 020,6	784,3	0,0	-5,0
Habilitering & Hälsa	37,7	-750,9	713,2	0,0	0,0
Sahlgrenska International Care AB	31,4	-31,1	0,0	0,0	0,3
Summa utförare	6 551,3	-33 293,5	25 955,8	779,7	-6,7
Summa hälso- och sjukvård	6 986,2	-38 269,7	430,3	30 806,6	-46,6

Verksamhetsområde (mnkr)	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Lämnade/erhållna interna driftbidrag	Regionbidrag	Årets resultat
Tillväxt- och utveckling					
<i>Företrädare</i>					
Regionutvecklingsnämnden	14,9	-422,3	-186,8	594,2	0,0
Miljönämnden	5,7	-51,5	-21,6	67,4	0,0
Kulturnämnden	294,5	-531,4	-698,5	935,3	0,0
Summa företrädare	315,1	-1 005,2	-906,9	1 597,0	0,0
<i>Utförare</i>					
Naturbruksstyrelsen	187,1	-306,3	119,3	0,0	0,0

Regionkansliet

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Västsvenska Turistrådet AB	39,2	-62,6	23,4	0,0	0,0
ALMI Företagspartner Väst AB	0,0	-16,9	16,9	0,0	0,0
Göteborgs folkhögskola	25,9	-35,4	9,5	0,0	0,0
Grebbestads folkhögskola	11,6	-21,3	9,7	0,0	0,0
Billströmska folkhögskolan	16,4	-25,8	9,4	0,0	0,0
Vara folkhögskola	14,9	-22,4	7,6	0,0	0,0
Fristads folkhögskola	23,1	-34,2	11,1	0,0	0,0
Dalslands folkhögskola	15,3	-24,6	9,3	0,0	0,0
Agnesbergs folkhögskola	7,2	-10,2	3,0	0,0	0,0
Kultur i Väst	2,8	-81,4	78,6	0,0	0,0
Västarvet	78,9	-185,5	106,5	0,0	0,0
Göteborgs botaniska trädgård	18,1	-39,8	21,6	0,0	0,0
GöteborgsOperan AB	174,1	-428,4	254,3	0,0	0,0
Göteborgs Symfoniker AB	73,2	-189,8	116,6	0,0	0,0
Film i Väst AB	26,1	-100,0	73,9	0,0	0,0
Regionteater Väst AB	1,8	-33,6	31,8	0,0	0,0
Summa utförare	715,6	-1 618,1	902,6	0,0	0,0
Summa Tillväxt och utveckling	1 030,7	-2 623,4	-4,3	1 597,0	0,0

Verksamhetsområde (mnkr)	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Lämnade/erhållna interna driftbidrag	Regionbidrag	Årets resultat
Kollektivtrafik					
Kollektivtrafiknämnd	10,0	-22,5	-3 015,3	3 027,8	0,0
Västtrafik AB	3 527,9	-6 543,3	3 015,3	0,0	0,0
Serviceverksamheter					
<i>Fastighetsnämnd</i>					
Västfastigheter	1 875,7	-1 899,5	4,3	19,5	0,0
<i>Servicenämnd</i>					
Regionservice	3 498,5	-3 565,9	0,0	67,4	0,0

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

<i>Nämnd hälsa/stressmedicin</i>					
Hälsan & Arbetslivet/Institutet för stressmedicin	76,2	-93,7	0,0	17,5	0,0
S:a Serviceverksamheter	5 450,4	-5 559,1	4,3	104,4	0,0
Regiongemensamt					
Regionfullmäktige	0,0	-65,1	0,0	65,1	0,0
Regionstyrelsen inkl. HSU	974,7	-3 328,8	-430,3	2 784,3	0,0
Arkivnämnd		-26,2		26,2	0,0
Folkhälsokommittén	0,3	-38,6	0,0	38,3	0,0
Kommittén för rättighetsfrågor	5,3	-40,5	0,0	35,2	0,0
Revisorskollegiet	0,2	-23,7	0,0	23,5	0,0
Patientnämnder	1,4	-16,6	0,0	15,2	0,0
Kommunalförbundet Stretered*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa regiongemensamt	981,9	-3 539,6	-430,3	2 987,9	0,0
Centrala finansiella poster					
Koncernbank	533,3	-128,8	0,0	-404,5	0,0
Moderförvaltning	41 745,6	-3 744,3	0,0	-38 119,3	-118,0
Koncernjusteringspost, obeskattade reserver	-14,7	3,9			-10,9
Eliminering interna poster	-10 694,6	10 694,6			
Totalt koncernen	49 556,7	-49 732,1	0,0	0,0	-175,4

*) Kommunalförbundet Stretered lämnar ingen budget.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

2.7 Resultaträkning/Kassaflödesanalys/Balansräkning

RESULTATRÄKNING (mnkr)	2012 Budget
Verksamhetens intäkter	9 702
Verksamhetens kostnader	-47 704
Avskrivningar inkl. nedskrivningar	-1 555
Verksamheternas nettokostnader	-39 557
Skatteintäkter	31 440
kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag	8 322
Finansiella intäkter	92
Värdesäkring av pensionsskuld	-428
Finansiella kostnader	-45
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	-175

KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)	2012 Budget
Löpande verksamhet	
Periodens/årets resultat	-175
Av- och nedskrivning	1 555
Reavinster-/förluster sålda anläggningstillgångar	0
Avsättningar	958
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	2 337
Förändring rörelsekapital	
Ökning(-)/minskning(+) förråd	0
Ökning(-)/minskning(+) kortsiktiga fordringar	-170
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga skulder	-1 290
övriga rörelsekapitalpåverkande poster	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	877
Investeringsverksamhet	
Investeringar	-3 112
Försäljning av anläggningstillgångar	0
Aktier och andelar	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-3 111
Finansieringsverksamhet	
Ökning(-) långfristiga fordringar	0
Minskning(+) långfristiga fordringar	0
Ökning(+) långfristiga skulder	32
Minskning(-) långfristiga skulder	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	32
KASSAFLÖDE	-2 202

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

BALANSRÄKNING (mnkr)	Budget 2012	IB 2012*
Immateriella anläggningstillgångar	18	18
Materiella anläggningstillgångar		
- Byggnader och mark	10 591	9 568
- Maskiner och inventarier	4 508	3 975
Finansiella anläggningstillgångar	886	886
Anläggningstillgångar	16 003	14 447
Förråd	397	397
Kortsiktiga fordringar	4 974	4 804
Kortfristiga placeringar	3 321	5 235
Kassa och bank	79	366
Omsättningstillgångar	8 771	10 803
TILLGÅNGAR	24 774	25 250
Ingående eget kapital	4 023	5 173
Förändring ej resultatpåverkande		0
Perioden/årets resultat	-175	-1 150
Eget kapital	3 847	4 023
Avsättning pensioner	10 085	9 127
Övriga avsättningar	1 387	1 387
Avsättningar	11 472	10 514
Långfristiga skulder	1 103	1 071
Kortfristiga skulder	8 352	9 642
Skulder	9 455	10 713
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	24 774	25 250
*Ingående balans (IB) 2012 bygger på prognos från månadsrapport oktober		
Ansvarsförbindelse, pensionsförpliktelser, mnkr	24 795	24 558
Borgensförbindelser, mnkr	3 171	3 171
Koncernens nettolikviditet, mnkr	3400	4 850
<i>Nyckeltal</i>		
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse för pensioner, %	16	16
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse för pensioner, %	-85	-81

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

2.8 Låneramar

Låneramar till investeringar 2012			
Verksamheter (tkr)	Låneramar fastigheter	Låneramar utrustning	Summa
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	128 364	302 074	430 438
NU-sjukvården	40 987	88 566	129 553
Södra Älvsborgs Sjukhus	42 364	66 777	109 141
Skaraborgs Sjukhus	36 645	74 973	111 618
Kungälv's sjukhus	7 308	21 171	28 479
Alingsås lasarett	4 978	10 802	15 780
Frölunda Specialistsjukhus		4 631	4 631
Angered's Närsjukhus		1 555	1 555
Primärvården Skaraborg	3 459	8 945	12 404
Primärvården södra Älvsborg	3 459	9 029	12 488
Primärvården Göteborg	3 459	8 637	12 096
Primärvården södra Bohuslän	2 304	6 053	8 357
Primärvården FyrBoDal	2 882	7 261	10 143
Folktandvården Västra Götaland	6 637	34 519	41 156
Habilitering & Hälsa	2 406	6 923	9 329
Regionservice	9 231	151 554	160 785
Hälsan & arbetslivet/ Institutet för stressmedicin	459	1 594	2 053
Grebbestads folkhögskola		235	235
Billströmska folkhögskolan		409	409
Göteborgs folkhögskola		425	425
Vara folkhögskola		225	225
Fristads folkhögskola		508	508
Dalslands folkhögskola		472	472
Agnesbergs folkhögskola		307	307
Folkhögskolor gemensamt	3 888		3 888
Naturbruksstyrelsen	5 329	11 014	16 343
Göteborgs botaniska trädgård	518	1 555	2 073
Västarvet	1 628	2 834	4 462
Kultur i Väst		103	103
Fastighetsnämnden	107 238	6 967	114 205
Konstnärlig utsmyckning		14 280	14 280
Regionstyrelsen			
Strategiska investeringar	747 457	90 000	837 457
Gemensamma medel, oförutsett		4 602	4 602
Totalt	1 161 000	939 000	2 100 000

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

Bilaga 1 Regionfullmäktiges mål

Verksamhetsperspektivet

Regionens verksamheter

Invånarnas psykiska välbefinnande ska öka.

Detta är ett högt prioriterat arbete. Resultatet följs upp bland annat från resultaten i Folkhälsoenkätens mätningar av den andel av befolkningen som upplever att de har nedsatt psykiskt välbefinnande. Hälso- och sjukvårdsnämnderna söker dessutom sätt att få resultatet nedbrutet på nämnd- och kommunnivå

VÄSTBUS är ett exempel på samverkan mellan kommunerna och regionen kring gemensamma riktlinjer för barns bästa. I arbetet sätts ett särskilt fokus på att utveckla arbetet för ökat psykiskt välbefinnande hos barn och unga vuxna.

En del i att öka det psykiska välbefinnandet är att minska missbruk av alkohol och droger. Arbetet kommer att under 2012 fortsätta genom bland annat Mini Maria- verksamheten i Göteborg.

Verksamheten Columbus som startade av samordningsförbundet Centrum, Göteborg, erbjuder behandling för unga vuxna från Örgryte/Härlanda med psykisk ohälsa och ett behov av att komma ut i egenförsörjning.

Vårdcentralerna inom VG Primärvård har i uppdrag att arbeta med psykisk ohälsa. Uppdraget följs genom olika uppföljningsvariabler och kvalitetsindikatorer.

På Södra Älvsborgs Sjukhus pågår sedan flera år ett arbete med att upptäcka risk- respektive missbruk av alkohol genom användning av AUDIT inom psykiatrin. Ett införande av AUDIT inom somatiska enheter har påbörjats och kommer att fortsätta under 2012. Även inom primärvården södra Älvsborg kommer det att finnas ett stort antal enheter som har psykologer/psykoterapeuter med utbildning i Interpersonell terapi. Screeninginstrument som AUDIT och MADRAS (depression) används.

Inom ramen för rehabiliteringsgarantin genomförs under år 2012 satsningar för att stärka omhändertagandet av patienter med psykisk ohälsa. Detta genom bland annat att samtliga vårdcentraler inom VG Primärvård ges möjligheten att söka medel för utvecklingsåtgärder till exempel utbildning eller utformning av nya arbetssätt där målsättningen är att stärka omhändertagandet av patienter med psykisk ohälsa.

Ett arbete har påbörjats med multimodala team och multimodalt arbetssätt för att genom teamarbete möta patienternas olika behov och därmed öka det psykiska välbefinnandet. Satsningar har också påbörjats inom primärvården för att öka kompetensen för kognitiv beteendeterapi, som ska kunna erbjudas vid behov. Andra satsningar är att enheter även inom primärvården på ett strukturerat sätt ska börja arbeta med riskbruk av alkohol, genom AUDIT och genom motiverande samtal. Vidare satsas på att patienterna i än högre utsträckning kan få rätt behandling vid rätt tidpunkt och på rätt vårdnivå samt arbete med förebyggande livsstilsfrågor ur ett psykologiskt hälsoperspektiv.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Antalet självskador och självmordsförsök ska minska

Detta mål är ett folkhälsoproblem som kräver insatser på olika nivåer i samhället. Utveckling av tidig upptäckt och metoder för tidiga insatser för de barn och ungdomar med indikerad psykisk ohälsa är avgörande för att kunna minska självskador och självmordsförsök. Primärvården tar fram handlingsplaner för hur man skall förebygga och agera vid suicidrisk.

Under 2012 kommer vuxenpsykiatrien på Södra Älvsborgs Sjukhus att etablera en multiprofessionellt sammansatt klinikprocess för suicidpreventivt arbete i syfte att leda arbetet med kompetensutveckling, kvalitetssäkring och egenkontroll av riktlinjer. Inom flera sjukhus informeras patienter med instabil personlighetsstörning (IPS) om och erbjuds behandling med DBT (journalgranskning) för att minska antalet självskador. Inom vuxenpsykiatrien finns suicidpreventionsprogram med kunskapsstöd och rutiner till personalen. Inom BUP är personalen utbildad i riskbedömning avseende självmord/självskadebeteende. Kunskapen förmedlas också till primärvården och övriga samarbetspartners avseende tidiga tecken på symtom.

Alla verksamheter ska uppnå minst riksgenomsnitt i nationella jämförelser av vårdens kvalitet.

I de nationella jämförelserna av vårdens kvalitet är de flesta målen kopplade till verksamhetsområden inom sjukhusens ansvar. Verksamheterna vid Västra Götalandsregionens sjukhus har mål och mått kopplade till relevanta kvalitetsregister. Genom beredning av Hälso- och sjukvårdsutskottet fastställs vilka kvalitetsregister som verksamheterna ska rapportera till. Den lokala uppföljningen av vårdens kvalitet bygger på de regionala kvalitetsindikatorer som fastställts inom Västra Götalandsregionen. I sjukhusövergripande aktiviteter följs resultaten inom kvalitetsindikatorerna upp. Verksamhetsansvariga är engagerade i detta arbete och de analyserade resultaten återkopplas till verksamheterna. I vårdöverenskommelserna ingår målrelaterade ersättningar kopplade till kvalitetsindikatorerna.

Ärligen tar Socialstyrelsen och SKL fram Öppna jämförelser (ÖJ), där resultat jämförs, vad gäller hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet. Förbättringsarbeten kan initieras utifrån resultaten i ÖJ. Landstingen/regioner får genom jämförelserna ett förbättrat kunskapsstöd för uppföljning och styrning av den egna verksamheten.

Vårdmetoder som inte följer regiongemensamma riktlinjer ska utmönstras.

Västra Götalandsregionen har under de senaste åren utvecklat ett arbetssätt med ordnat införande av nya läkemedel och metoder i rutinsjukvård. Som en del i detta arbetssätt undersöks om de nya läkemedlen och metoderna ersätter befintliga läkemedel och metoder helt eller delvis. Om så är fallet beslutas att dessa läkemedel och metoder ska utmönstras ur rutinsjukvård i regionen. Från 2012 uppmanas hälso- och sjukvårdsförvaltningarna, de medicinska sektorsråden och de medicinska terapigrupperna att särskilt nominera metoder och läkemedel för ordnad utmönstring. De medel som frigörs genom utmönstring ingår i respektive förvaltnings effektiviseringsbeting. De verksamheter, sektorsråd och terapigrupper som nominerar flest metoder och läkemedel för ordnad utmönstring, som leder till beslut om utmönstring, kommer att belönas med utbildningsmedel. Den ordnade utmönstringen kommer

Datum 2012-01-24
Diarienummer RSK 16-2011

---

att följas upp fortlöpande.

Förekomsten av vårdrelaterade skador och infektioner ska minimeras.

Arbetet med att minimera antalet vårdskador utgår från en nollvision och innebär dels åtgärder för att etablera kultur och arbetssätt som minskar risken för vårdskador, dels åtgärder för att på ett systematiskt sätt mäta förekomsten av vårdskador för att utvärdera effekterna av säkerhetshöjande åtgärder.

Grunden för arbetet under 2012 kommer att vara utvecklandet av ett regionalt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. I ledningssystemet skall processer som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet identifieras, beskrivas och fastställas. Detta arbete som innebär mer standardiserade arbetssätt kommer att fortsätta under de kommande åren.

Mätning av vårdskador kommer under 2012 att utökas med kartläggning av vårdskador genom strukturerad journalgranskning på samtliga sjukhus. För mätning av vårdrelaterade infektioner på sjukhus kommer en ny och bättre metod för kontinuerlig mätning successivt att tas i bruk under året.

Överbeläggningar på sjukhusen riskerar att öka risken för vårdskador. Under 2012 kommer ett system för regionövergripande redovisning av överbeläggningar att utvecklas.

Patientsäkerhetskulturen mättes på samtliga vårdenheter under 2011. Under 2012 kommer samtliga förvaltningar att ta fram handlingsplaner för bättre patientsäkerhetskultur.

Infektioner med resistenta bakterier är ett ökande problem i vården. Under 2012 kommer en regional STRAMA-grupp att förstärka regionens arbete för en mer ändamålsenlig användning av antibiotika.

Alla patienter ska erbjudas vård inom de fastställda garantitiderna

Uppföljning mot de nationella och regionala målen sker genom månatliga uppföljningar. Under 2011 har det skett en kraftig förbättring av tillgängligheten för regionens invånare. Detta har skett genom ett strukturerat arbete och framför allt ett starkt fokus på ökad tillgänglighet i de verksamhets- och produktionsplaner som upprättas inom verksamheterna.

I den fortsatta utvecklingen av arbetet för att nå en 100-procentig följsamhet till tillgänglighetsmålen ingår ett ytterligare förbättrat arbete med produktions- och kapacitetsplanering samt vid behov tätare uppföljningar än månatliga.

Västra Götalandsregionen ska ha högst effektivitet bland sjukhushuvudmännen i landet.

Att uppnå högst effektivitet i landet är ett utmanande mål som kräver systematiskt arbete och uthållighet på alla nivåer i organisationen för att kunna bli verklighet. Det pågår arbete inom hälso- och sjukvårdsförvaltningarna för att effektivisera vården genom bland annat process- och organisationsutveckling. Öppna jämförelser och västra Götalandsregionens Verksamhetsanalys ger underlag för att identifiera angelägna förbättringsområden. Det nuvarande arbetet är emellertid inte tillräckligt om det prioriterade målet ska uppnås.

Arbetet för en effektivare verksamhet måste organiseras i ett långsiktigt regiongemensamt handlingsprogram som består av ett antal identifierade nyckelaktiviteter som både förbättrar

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

---

verksamhetens kvalitet och resursanvändning. Alla förvaltningar ansvarar för sina delar i handlingsprogrammet. Aktiviteterna handlar bland annat om förenklade vårdprocesser och produktionsplanering, men också om nya arbetssätt och verktyg som till exempel aktiv hälsostyrning. Det nu aktuella programmet med regiongemensamma aktiviteter för ekonomi i balans är delvis ett exempel på ett sådant program. Program och aktiviteter för en effektivare verksamhet ska bedrivas fortlöpande oavsett om ekonomin är i balans eller inte. Ett långsiktigt regiongemensamt program för en effektivare verksamhet ska utarbetas och genomföras systematiskt. Som ett stöd för genomförandet ska en fortlöpande uppföljning av resultaten av aktiviteterna samt en omvärldsbevakning ske för att förbättra kunskaperna om hur en effektivare verksamhet kan uppnås.

Bemötande av patienter i vården ska förbättras

Målet mäts genom den nationella patientenkäten där det ingår frågor om hur bemötandet inom vården upplevs. Som komplement till den nationella patientenkäten sker lokala förenklade enkäter för att mäta tillgänglighet och bemötande.

Frågan följs också upp via underlag från patientnämnderna. Resultatet från enkätundersökningarna diskuteras vid uppföljningsmöten mellan beställare och vårdgivarna. Inom sjukhusen följs resultaten upp i diskussioner och aktiviteter på verksamhetsnivå, till exempel bemötandebildningar, temadagar i ämnet bemötande och att lokala handlingsplaner arbetas fram.

För att tydliggöra innebörden av och ge riktlinjer för bra service har primärvårdsförvaltningarna tagit fram en gemensam Serviceguide i Västra Götalandsregionen, vilken syftar till att sätta fokus på bemötande och patientens delaktighet i sin vårdprocess. Denna håller på att implementeras. Särskilda utbildningsinsatser sker till personalen för att förbättra bemötandet ytterligare. Strategier för att nå detta mål är att införa Västra Götalandsregionens servicepolicy, hög tillgänglighet, samt patientens delaktighet i behandlingen.

Inom ramen för VG Primärvård finns ett antal kvalitetsindikatorer som avser bemötande och som följs upp. I flera överenskommelser med sjukhusen ingår målrelaterad ersättning kopplat till hur patienterna upplever att bemötandet förbättras.

Måltalen för väntetider på akutmottagningar ska uppnås 2012.

I den utvecklingsplan för akutmottagningarna som fastställts i regionen ingår fastställda måltal för väntetider vid akutmottagningarna. De måltal som fastställts innebär en successiv skärpning av måltalen. Arbetet med fastställande av 2012 års vårdöverenskommelser och detaljbudgetar utgår från att det är samma måltal som gäller för 2012 som gällde 2011.

Utvecklingen av måltalet följs och rapporteras löpande under året.

Ett av de regiongemensamma uppdrag som getts för ekonomi i balans gäller hur inflödet av patienter till sjukhusens akutmottagningar skall kunna minskas.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Regiongemensamma standarder för ambulanssjukvård ska uppnås senast vid årsskiftet 2012-2013.

Under 2012 kommer mätningar att för åtta regionala standards att göras för sjukhusgruppernas ambulanssjukvårdsverksamhet. Uppföljningar av dessa kommer att ge viktig kunskap bland annat om eventuella förekomster av avvikelser gentemot tänkta måttal.

Rapporterna skall bland annat innehålla uppgifter om hur utfallet blivit för de åtta "Regionala standards" som ingår i regionuppdraget.

AmbuAlarm har under hösten 2011 tillsammans med Regionala Rådet för Prehospital akutsjukvård (RRPA) arbetat med att ta fram mått, mätmetoder och måttal för dem som saknat regionala standards. Varje sjukhusgrupp ska enligt regionstyrelsens beslut rapportera utfallet för respektive standard för 2012 till AmbuAlarm. AmbuAlarm skall sammanställa uppgifterna till en rapport till hälso- och sjukvårdsutskottet.

Arbete med direktinläggningar till rätt vårdavdelningar ska införas vid alla Västra Götalandsregionens sjukhus.

Flera sjukhus har infört direktinläggning för flera diagnosgrupper. Utveckling av direktinläggningar kommer att ske i en särskild uppföljning under 2012. För att nå minskning av genomsnittliga väntetider måste arbetet med att förbättra vårdkedjor såsom direktinläggning på vårdavdelningar fortgå på akutmottagningarna. Uppbyggnad av rutiner mellan sjukhus, primärvård och kommun pågår för att få direktinläggningar att fungera.

Alla sjukhusgrupper ger idag trombolys vid stroke, vilket är ett direktinläggningsspår. Detsamma gäller för PCI. Många sjukhus har dessutom åldersstigar för multisjuka äldre och snabbspår för brutna höfter samt öppna returerna för cancerpatienter.

Överbeläggningar på sjukhusen riskerar att öka risken för vårdskador. Under 2012 kommer ett system för regionövergripande redovisning av överbeläggningar att utvecklas.

Skillnaden i tandhälsa mellan socioekonomiska grupper ska minska.

Det mått som kommer att användas för att mäta detta mål är "antal vuxentänder med kariesskador som behöver åtgärdas med lagning och/eller fyllningar på 12-åringar (DFT)". Världshälsoorganisationen WHO har som ett globalt mått på tandhälsa pekat ut detta mått på nations- eller gruppnivå. I Västra Götaland var medelvärdet för regionen 2008 DFT 0,81 och för 2010 DFT 0,75.

Bakom dessa medelvärden finns stora skillnader mellan kommuner (2010 från 0,22 till 1,86) med olika socioekonomiska förutsättningar. Det förekommer också stora skillnader mellan klinikområden inom samma kommun/stadsdel.

Hälso- och sjukvårdsutskottet har avsatt särskilda medel för att stödja klinikområden som har en hög socioekonomisk belastning. Ersättningen ges på tre nivåer och riktas till kliniker med identifierad risk för hög kariesförekomst.

Målet är att skillnaden i medeltal det vill säga, DFT mellan de kliniker som får detta stöd och övriga kliniker ska minska med 0,2 enheter mellan åren 2010 till och med år 2012.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Regionala utvecklingsinsatser ska bidra till fler jobb i Västra Götaland.

Regionutvecklingsnämnden kommer att jobba aktivt med detta mål. *Styrtal:* antal nya arbetstillfällen skapade i projekt och verksamheter med finansiering från Västra Götalandsregionen *Måltal:* 3 000 nya jobb. *Aktiviteter:* Merparten av regionutvecklingsnämndens satsningar bidrar till nya arbetstillfällen på kort och lång sikt.

Miljönämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* Antal nya och bevarade arbetstillfällen som miljönämndens insatser har bidragit till. *Måltal:* 50 arbetstillfällen 2012. *Aktiviteter:*

Den övervägande delen av miljönämndens satsningar ska bidra till fler jobb på kort och lång sikt. Prioriterade områden i miljöstrategin är energi och miljö, transporter och miljö och livsmedel och miljö. Vidare är åtgärder för att främja Västerhavets miljö prioriterat.

Andelen kvinnliga entreprenörer som nås av regionala stödinsatser ska öka.

Regionutvecklingsnämnden kommer att jobba aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Andel nya företag skapade i projekt och verksamheter med finansiering av regionutvecklingsnämnden som ägs/leds av kvinnor och som avslutas 2012. B) andel kvinnor som fått rådgivning inom projekt och verksamheter med finansiering av regionutvecklingsnämnden och som avslutas år 2012. *Måltal:* A) 55 procent, B) 55 procent *Aktiviteter:*

- Fortsatta satsningar på att främja kvinnors företagande med fokus på tjänster och tjänsteinnovationer samt synliggörande och kunskapsspridning
- Ökade insatser för att kommersialisera och nyttiggöra idéer från medarbetare inom hälso- och sjukvården, via inkubatorer och det egna initiativet Innovationsslussen
- Medverka till högt utnyttjande av den vård och omsorgscheckar som ställts till förfogande för Västra Götaland
- Kunskapshöjande insatser och ökade krav på konkreta och mätbara jämställdhetsmål hos stödmottagare
- Integrera strategin för uppföljning av jämställdhet i verksamhet och projekt som får regionala utvecklingsmedel med den nya projekthanteringsprocessen

Miljönämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Andelen kvinnor som leder projektinsatser, B) Antal nya insatsområden med stark kvinnlig representation. *Måltal:* A) 45 procent, B) 2 stycken (textil- och besöksnäring) *Aktiviteter:*

- De mötesplatser som miljönämnden skapar ska utvecklas så att fler kvinnliga deltagare finner det meningsfullt att medverka
- Genomföra förstudie inom besöksnäringen och lansera projekt på textilområdet

Nyföretagandet ska öka, och vara jämnt fördelat mellan kvinnor och män.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Antal nystartade företag per 1 000 invånare 16-64 år, B) Andel nystartade företag med minst en kvinna i ledningen. *Måltal:* A) Ökning jämfört med senast utförda mätning, B) Minst 45 procent. *Aktiviteter:*

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

- Verksamhetsbidrag till entreprenörskapsfrämjande aktörer som Framtidsfrön, Ung Företagsamhet, Drivhus samt entreprenörsutbildningar vid högskolorna
- Satsningar på att främja kvinnors och invandrades företagande med fokus på tjänster och tjänsteinnovationer
- Öka tillgängligheten till den samhällsfinansierade rådgivningsservicen genom lanseringen av "GENVÄG - Guide för entreprenörer i Västra Götaland
- Stödja utvecklingen av innovativa entreprenöriella idéer bland föreningar, kooperativ och stiftelser
- Finansiering av åtta inkubatorer i Västra Götaland

Regionala utvecklingsinsatser ska leda till ett breddat och hållbart näringsliv.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Näringsgrenskoncentration mätt med Gini-koefficienten, index 0-100, B) Andel i privat sektor som är sysselsatta i små företag (1-49 sysselsatta) och C) Andel sysselsatta i miljösektorn. *Måltal:* A) Minskning jämfört med senaste mätningen, B) 62 procent och C) 1,7 procent. *Aktiviteter:*

- Stärka miljöer som främjar innovation och förnyelse mellan olika branschområden genom att satsa på "Open arena" koncept på samtliga Science Parks i Västra Götaland.
- Bidra till etablerandet av en utvecklingsnod för "cross media" i regionen.
- Stödja samverkan mellan företag, kunskapsaktörer och samhälle som kopplar samman kompetenser inom miljö- /energiområdet med kompetenser inom industrin.
- Verka för ett högt utnyttjande av produktutvecklingscheckar till näringsutövare inom de kulturella och kreativa näringarna i regionen.
- Öka turist- och besöksnäringens marknadsandel i Sverige (idag 17 procent) genom att bland annat stödja Västsvenska Turistrådets arbete med hållbar destinationsutveckling.
- Bidra till tvärssektoriella satsningar såsom till exempel hållbar stadsutveckling
- Medverka i utvecklingsinsatser inom bland annat vindkraft, våg och solenergi
- Aktiviteter för att stimulera nya företag vars affärsidé bygger på social innovation
- Verka för fler initiativ inom sociala dimensionen av hållbar utveckling bland befintliga företag.

Naturbruksstyrelsen kommer att arbeta med detta mål genom att erbjuda lantbrukare ytterligare en yrkesutgång med inriktning mot naturguidning på naturbruksgymnasiet Sötåsen

Göteborgs botaniska trädgård bidrar till att stärka turist- och trädgårdsnäringen och tillhandahåller information om bland annat biologisk bekämpning och naturliga kretslopp.

Användningen av fossil energi i Västra Götaland ska minska.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Aktiviteter:*

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

- InMotion-regionutvecklingsnämndens särskilda satsning på energi, miljö och hållbara transporter avslutades 2010, men flera av de projekt som finansierades inom programmet löper även under 2012. Hösten 2011 utvärderades programmet. Med utvärderingen som bas, ska nya insatser utvecklas med målet att Västra Götaland ska var en av Europas ledande regioner inom miljö, energi och nästa generations hållbara transportlösningar. Fortsatt fokus kommer att ligga på att minska beroendet av fossila energikällor samt elektrifiering.
- Västra Götalandsregionens och kommunernas inriktning vad gäller infrastrukturbyggnaden är att denna till stor del måste ske genom utbyggnad av järnvägsnätet och genom en förbättrad infrastruktur för kollektivtrafiken. Detta innebär utifrån dagens resmönster en tydlig jämställdhetsinriktning och en satsning på ett långsiktigt mer hållbart transportsystem.

Miljönämnden arbetar aktivt med detta mål. Arbetet riktas under 2012 in på att förankra och sprida kännedom om strategin hos primärt kommuner och kommunalförbund - både politiker och tjänstemän. *Styrtal:* A) Antalet nya överenskommelser i Smart Energi, B) Antalet organisationer som deltar i någon överenskommelse, C) Antal insatser för erfarenhetsutbyte med framstående regioner, D) antalet tillfällen då ungt deltagande har varit i fokus. *Måltal:* A) Tre nya överenskommelser B) 100 organisationer som deltar i någon överenskommelse C) Fyra insatser D) Minst en gång/kvartal ska ungas deltagande ha varit i fokus. *Aktiviteter:*

- Skapa nya möten/mötesplatser samt utveckla befintliga Berätta om ”goda exempel” från kommuner/företag. Intensifiera närvaron på webben, riktad information till målgrupper inom respektive programområde, ökad aktivitet mot media
- Kompetens- och utvecklingsstöd för energieffektivisering och förnybar energi (sol) i små- och medelstora företag.
- Identifiera och sjösätta nya programområden
- Delta i en så kallad virtuell arbetsgrupp om klimatförändringar inom ENCORE-nätverket.
- Följa upp insatserna hos aktörer som undertecknat överenskommelsen Smart Energi.
- Genom medborgardialog och samhällsdiskussion om livsstil och klimatpåverkan, bidra till att främja en samhällsutveckling som förenar en låg klimatpåverkan med ett gott liv.
- Vidareutveckla metoder som underlättar det påbörjade arbetet inom Smart Energi, att bygga nätverk med beslutsfattare inom näringsliv, offentlig sektor och andra organisationer i avsikt att väcka engagemang som leder till beslut om konkreta förändringar
- Medverka i Forum Västra Götaland med uppföljning av Smart Energi/ÖK-arbetet
- Fortsatt dialog med ungdomar
- Ta fram en barometer som beskriver utvecklingen i Västra Götaland

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

- Driva frågan inom Mistra Urban Futures om hur man kan kombinera en minskad klimatpåverkan med ett gott liv.

Naturbruksstyrelsen kommer att arbeta med detta mål. *Styrtal för 2012*: Mängden fossila bränslen dividerat med totala mängden bränslen. *Måltal 2012*: 15 procent.

- Naturbruksstyrelsen har fastslagit att förvaltningen ska bli fossilfri till 2015. Naturbruksgymnasiet i Uddetorp strävar mot att vara fossilbränslefria redan år 2012. Under 2011 tog styrelsen fram en handlingsplan för fullständigt utbyte av uppvärmningssystem med slutmål 2015. När det gäller olika fordonsbränslen ska RME-projektet på Uddetorp slutföras, utvärderas och resultaten ska användas på övriga skolor under 2012.

Göteborgs botaniska trädgårds mål är att minska förbrukningen av fossila bränslen.

Aktiviteter: Maskiner och arbetsredskap byts mot eldrivna när så är möjligt. I de fall alternativ saknas förs en dialog med tillverkare.

Västrafik AB ställer i trafikupphandlingar krav på minskade andelar fossil energi. I vissa fall ställs även krav på att en viss andel av trafiken ska utföras med biogas.

Regionservice ska se till att minska mängden förbrukad bensin och diesel. Fordonsgruppen köper in fler gasbilar och effektivare fordon. Utbildning och uppföljning ska leda till att rätt bränsle tankas och att stimulera resfria möten samt resa kollektivt.

Antalet resta mil i tjänsten ska minska

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. Antalet resta mil i tjänsten följs upp årligen och redovisas i miljöbilagan. Ökad tillgänglighet till videokonferensteknik minskar i viss mån behovet av att resa, särskilt vid interna möten.

Naturbruksstyrelsen kommer att arbeta med följande *styrtal*: A) Antal resta mil i tjänsten med personbil, B) Antal resta mil i tjänsten med flyg. *Måltal 2012*: A) 63 710 mil, B) 16 930 mil. Måltalet för 2012 är detsamma som det var för 2011. Trenden de senaste åren är att antalet mil ökar.

- Förvaltningen efterfrågar starkt en gemensam plattform för Webb-möten, vilket skulle spara många resor.
- 2012 kommer en fortsatt dokumentation av transportererna på skolor och miljösamordnarna får ett särskilt uppdrag att kontinuerligt under året utvärdera transportererna och se var man kan hitta bättre optimering av bilar och var det är möjligt att avstå från resor. I en kärvare ekonomi kommer detta att bli än viktigare då kostnaden för bränslen inte är en obetydlig post för förvaltningen.
- Målsättningen kan äventyras på grund av satsningar på ökad internationalisering och statens ökade krav på uppföljning av APL-platser.

Västrafiks anställda ska i möjligaste mån åka kollektivt i tjänsten, endast i undantagsfall kan bil användas.

Regionservice mål är en minskning med 10 procent 2012. Information planeras för att

Regionkansliet

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

---

använda alternativa/resfria mötesformer när det är möjligt.

Användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier i den egna verksamheten ska fasa ut.

Miljönämnden har i uppdrag att samordna arbetet av utfasningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier enligt kemikaliestrategin som antogs september 2008. Detta är ett långsiktigt arbete som innebär att effektivisera, formalisera och följa upp arbetet med att hitta lämpliga alternativ till farliga ämnen. *Styrtal:* Andel kvalitetssäkrade indikatorer i kemikaliestrategin, B) Antal identifierade substitutioner där miljönämnden bidragit. *Måltal:* A) 100 procent, B) Fyra identifierade substitutioner där miljönämnden har bidragit. *Aktiviteter:*

- Kvalitetssäkra verktyg för att mäta måluppfyllelse enligt indikatorer definierade i kemikaliestrategin
- Fortsatt utveckling av dialog och delta i nätverk och diskussionsgrupper både internt inom Västra Götalandsregionen samt nationellt
- Dokumentera de framgångsrika arbetssätt som utvecklas i arbetet med kemikaliestrategin
- Påbörja arbetet med att ta fram kemikaliemål till det miljöpolitiska programmet inför kommande programperiod.

Naturbruksstyrelsen kommer att arbeta med följande *styrtal:* andelen utfasningsämnen som fasats ut av den totala mängden utfasningsämnen. *Måltal 2012:* 10 procent.

- För förvaltningen finns fem utfasningsämnen. Dessa ämnen används idag i liten utsträckning. Det enda ämne som används vid några tillfällen är ett preparat som rekommenderas av Jordbruksverket och som ibland är nödvändigt att brukas.

Göteborgs botaniska trädgård arbetar med detta mål. *Aktiviteter:*

- Inventering av kemikalier ska genomföras och äldre kemikalier skickas till destruktion.
- Trädgården arbetar aktivt för att pröva och utveckla biologiska bekämpningsmedel för egen användning. Kunskapen sprids till andra genom rådgivning och publika aktiviteter.

Detta mål ingår i det miljöledningssystem som nu ska implementeras i Västtrafik AB.

Regionservice mål är att minska antalet utfasningsämnen med 25 procent jämfört med 2008. Inventering av kemikalieanvändningen kommer att genomföras. Vid upphandling ställs krav på att erbjuda nya substitut och utbildning av personal kommer att genomföras. Dessutom kommer man att arbeta vid upphandling med hjälp av miljöstyrningsrådet och miljömärkningar för att hitta miljövänligare kemikalier.

Alla verksamheter ska arbeta systematiskt med miljöledningssystem.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Aktiviteter:*

- Regionutvecklingssekreteriatets personal och politikerna i regionutvecklingsnämnden erbjuds en miljöutbildning under senhösten 2011.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

- Enligt regionutvecklingssekretariatets modell för lärande uppföljning och utvärdering bör en konsekvensanalys göras inför en programsatsning, bland annat utifrån ett miljöperspektiv. I modellen anges också att en utvärdering alternativt djupare uppföljning av regionutvecklingssekretariatets insatser, förutom resultat och effekter, även bör innefatta arbetet med jämställdhet, integration och miljö.

Miljönämnden arbetar med detta mål. *Styrtal:* Antal medarbetare som omfattas av miljöledningssystem. *Måltal:* Alla medarbetare omfattas av miljöledningssystem. *Aktiviteter:*

- Miljösekretariatet har ett verksamhetsledningssystem som också omfattar miljöaspekter. Ledningssystemet kompletteras kontinuerligt.

Naturbruksstyrelsen kommer att arbeta med följande *styrtal:* Andel årsarbetare som omfattas av miljöledningssystem av totala antalet årsarbetare. *Måltal* 100 procent. *Aktiviteter:*

- Fortsätta pågående arbete med internrevisioner och övriga centrala rutiner. Under 2012 kommer förvaltningens miljöledningssystem att justeras utifrån de riktlinjer som tas fram i det regiongemensamma projektet som drivs av miljösekretariatet.

Göteborgs botaniska trädgård arbetar med detta mål. Samtliga årsarbetare omfattas av miljöledningssystem. *Aktiviteter:*

- Miljöhandlingsplanen för 2011 följs upp och ny handlingsplan upprättas
- Miljöfrågor behandlas regelbundet i ledningsgrupp, i samverkansgrupp, på personalmöten, APT och i utvecklingssamtal.

Regionservice arbetar med att implementera regionövergripande dokument och skriva in rutiner och så vidare. för att skapa ett levande miljöledningssystem innan utgången av 2012. Samtliga miljöombud ska ha genomgått relevant utbildning. Målet är att 50 procent av Regionservice medarbetare ska få en grundläggande miljöutbildning om cirka 3-4 timmar

De funktionella arbetsmarknadsregionerna ska utvidgas och sammanfogas.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Andel sysselsatta som pendlar över en kommungräns till arbetet, B) Restider mellan regionala centra, viktad genomsnittlig restid december 2012. *Måltal:* A) Minst 35 procent, B) Högst 53 minuter. *Aktiviteter:*

- Västra Götalandsregionen drar igång ett förberedelsearbete inför väntad revidering av gällande investeringsplaner för transportinfrastrukturen. En av utgångspunkterna är att skapa en infrastruktur som bättre knyter samman de fyra större arbetsmarknadsnoderna i länet, det vill säga Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan/Uddevalla/Vänersborg.

Satsningar på infrastruktur ska vara hållbara.

Regionutvecklingsnämnden kommer att arbeta aktivt med detta mål. *Styrtal:* A) Andel investeringar i kollektivtrafik, järnväg, trafiksäkerhet, miljöåtgärder samt gång- och cykelvägar i den regionala planen. B) investeringar i cykelvägar. *Måltal:* A) 27 procent, B) Ökning jämfört med år 2011. *Aktiviteter:*

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

- En förstärkt satsning på utbyggnad av GC-nät (Gång- och Cykelnät) längs statliga vägar genomförs med hjälp av regionala utvecklingsmedel som kombineras med medel från regional plan och från kommunerna
- Genomförandet av förskottering av del av Hamnbanan, Marieholmsbro med anslutningar påbörjas
- Vissa åtgärder som en del av förskottering av plattformsutbyggnad med mera i Öxnered och Vänersborg genomförs.
- Reinvesteringar av Norra Bohusbanan, delen in mot Strömstad, slutförs med hjälp av Västra Götalandsregionens förskottering
- Fortsatt förtätning av fibernätet och utbyggnad av nya anslutningspunkter genomförs genom en samfinansiering med kommunerna.

Resandet med den regionala kollektivtrafiken ska öka för både kvinnor och män.

Kollektivtrafiknämnden anger att den verksamhetsplan för 2012-2014, som ägarna antagit, innebär att regionfullmäktiges mål är väl beaktade. Till grund för verksamhetsplanen ligger de delregionala målbilderna till 2025 inklusive K2020 för Göteborgsregionen. Därutöver finns en målbild för den storregionala trafiken som syftar till att utvidga och sammanfoga arbetsmarknadsregionerna och som är utgångspunkten för regiontågtrafikens utveckling.

Västtrafik AB beräknar ett ökat resande under 2012 på 3,4 procent. Under 2012 görs satsningar för att öka trafiken och framförallt i trafiken in mot Göteborgs stad för att möta den kommande efterfrågan vid införandet av trängselskatter 2013. Under 2012 görs också satsningar avseende den regionala tågtrafiken.

Regionutvecklingsnämnden arbetar med frågan inom projektfinansiering för att uppmuntra kollektivt resande exempelvis till möten.

Andelen som åker kollektivt istället för bil ska öka.

Regionutvecklingsnämnden arbetar via utvecklingsarbetet med hållbara transporter och infrastruktur för att bidra till måluppfyllelse.

Miljönämnden arbetar med detta mål. *Styrtal:* Antalet insatser för ett smartare vardagsresande. *Måltal:* Ökning jämfört med 2011. *Aktivitet:*

- Miljönämnden initierar och medfinansierar olika projekt inom området smartare vardagsresande som ska öka kollektivtrafikandelen.

Barns och ungdomars tillgång till kultur ska öka vid de verksamheter, institutioner och organisationer som regionen stödjer.

Regionfullmäktige har som en av sina strategiska inriktningar att Västra Götalandsregionen ska möjliggöra aktivt deltagande i kulturlivet. *Kulturnämnden* arbetar aktivt i linje med denna strategiska inriktning. Medborgarnas delaktighet är ett av kulturnämndens ledord och barn och unga en prioriterad målgrupp. I budgeten 2012 gör kulturnämnden fyra särskilda satsningar på barn och unga: (1) kulturaktiviteter för och med barn och unga i förortsmiljöer, (2) utökad stöd till Riksteater Väst för kvalitetssäkring av barnteaterutbudet, (3) utvärderar

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

försöken med fri entré för barn och unga inom regionägda museer samt (4) särskild förstärkning till Slottsskogsobservatoriet för att möjliggöra fortsatt visningsverksamhet med särskild inriktning på barn och unga.

Kultur i Väst bidrar till en ökad samverkan mellan olika kulturaktörer, för att skapa fler tillfällen för alla invånare att möta och utöva kultur. Det regionala arrangörstödet och andra stöd från Kultur i Väst kan utvecklas för att stimulera såväl barns tillgång till kulturupplevelser, som deras möjligheter till eget skapande.

Film i Väst AB ska i valet av projekt särskilt beakta innehåll som vänder sig till barn och ungdomar.

GöteborgsOperan AB:s mening är att intresset för musikteater skall väckas så tidigt som möjligt. Inom avdelningen Unga skapas speciella föreställningar inom både musikdramatik och dans för mindre grupper av de allra minsta. För skolbarn i olika ålderskategorier erbjuds beställningsverk för såväl våra mindre scener som turnéverksamhet. På Stora scenen ges regelrätta skolföreställningar på skoltid och inbjuder även elever att klassvis se vissa ordinarie kvällsföreställningar till skolpris.

GöteborgsOperan AB:s barnkör utvecklas oavbrutet, där några av de första små koristerna snart uppnått sin vokala pensionsålder. För att vidmakthålla intresset för vår verksamhet planerar vi att starta en juniorkör för ungdomar i de yngre tonåren.

Svenska Balettskolan har med jämna mellanrum tillgång till GöteborgsOperans balettsalar och elever vid Balettakademin bereds tillfälle att uppträda inför publik i samband med olika mindre event på Stora scenen. Många elever från skola och gymnasium bereds möjlighet för kortare praktikperioder inom GöteborgsOperans olika avdelningar. Flera studenter från olika högskolor och universitet auskulterar på operan för att därefter skriva rapporter och uppsatser

Göteborgs Symfoniker AB vill öka antalet besökande barn och ungdomar. Aktiviteter som ska nå målet är att erbjuda gratis inträde på orkesterproduktioner som erbjuds skolor under 2012, fortsatt konstnärlig utveckling genom konstnärliga residens för en tonsättare och en regissör, utveckling av den pedagogiska verksamheten i form av höstlovskören och sportlovsorkestern, främjande av utbildningen av unga musiker inom ramen för Orkesterplattform Västra Götaland samt fortsatt engagemang i El Sistema i Hammarkullen och på Hisingen.

Västarvet har som strategisk inriktning att barn och ungdomars tillgång till kultur ska öka.

Göteborgs botaniska trädgård arbetar med detta mål. *Styrtal* A) antalet lärarledda undervisningstimmar * deltagande barn, B) antal besökande barn i särskilda aktiviteter.

Måltal: A) Samma nivå som 2011, B) samma nivå som 2011. *Aktiviteter:*

- Skolverksamhet - lektioner, öppet hus
- Skollovsaktiviteter
- Deltagande i Vetenskapsfestivalen med aktiviteter för barn och unga
- Nalle-picknick- en aktivitet riktad till yngre barn
- Samarbete med HDK under sommaren. "Garden play" är en sommarkurs på

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

---

masternivå med inriktning på barn och offentliga miljöer. Barn ska vara delaktiga i processen och deras önskemål och idéer ska ligga till grund för verken. Uppgiften är att designa, formge och färdigställa en aktivitet för barn som kommer att stå på eller ligga i anslutning till lekytan i botaniska trädgården.

Tillgängligheten till natur- och kulturturistiska anläggningar och aktiviteter ska öka och omfatta fler perioder under året.

Regionutvecklingsnämnden arbetar aktivt med detta mål. *Aktiviteter:*

- Västsvenska Turistrådet AB har natur- och kulturturism som två av fyra prioriterade områden. Målet är att anläggningarnas attraktivitet och tillgänglighet ska öka
- Regionutvecklingsnämnden har gett Västsvenska Turistrådet ett tilläggsuppdrag att koordinera och genomföra gemensamma utvecklingsinsatser tillsammans med Västarvet, Kultur i Väst, Göteborgs botaniska trädgård och Västkuststiftelsen inom ramen för handlingsprogrammet för natur- och kulturturism. Särskilda medel har avsatts för ändamålet
- Projektet "Rekreativa rutter" som syftar till att öka antalet besökare genom att bidra till en samlad marknadsföring av Västra Götaland som attraktiv för vandrings- och fritidsturism finansieras av regionutvecklingsnämnden.
- Projektet "Tillgängligt friluftsliv" som syftar till att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att utöva ett aktivt friluftsliv finansieras av regionutvecklingsnämnden.

Kulturnämnden har i detaljbudgeten för 2012 avsatt ett belopp för att dels öka tillgängligheten till natur- och kulturarvsverksamheter, dels utreda fri entré för barn och unga, dels "fri entré" försök på de museer som Västarvet ansvarar för.

GöteborgsOperan AB är som kulturturistisk anläggning tillgängligt under stora delar av dygnet och praktiskt taget året runt. På grund av arbetstidsavtal och av ekonomiska skäl är aktiviteterna under sommarmånaderna begränsade.

Västarvet har som strategisk inriktning att barntillgängligheten till natur- och kulturturistiska anläggningar och aktiviteter ska öka. Det återfinns i kulturnämndens uppdrag och följs upp via kulturnämndens årliga statistik för regionala institutioner.

De fria kulturaktörernas roll ska stödjas för att uppnå en god geografisk spridning av kulturaktiviteter.

En av regionfullmäktiges strategiska inriktningar är att Västra Götalandsregionen ska skapa förutsättningar för kultur med bredd och spets i hela Västra Götaland. Att de fria kulturaktörernas roll ska stödjas för att uppnå en god geografisk spridning av kulturaktiviteter är ett av regionfullmäktiges prioriterade mål som *kulturnämnden* ska uppfylla och som ligger inom ramen för den strategiska inriktningen. Kulturnämnden prioriterar det fria kulturlivet genom budgetsatsningar 2012. För det första ges ett utökat tillskott till kulturstrategiska uppdrag. För det andra sker en förstärkning av medel till utvecklingsprojekt. Slutligen satsar nämnden mer på utställningsersättningar, en särskild resurs för fria konstnärer inom det så

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

---

kallade MU-avtalet.

Film i Västs AB:s produktion är koncentrerad till Trollhättan/Vänersborg och Göteborgsområdet, en fjärdedel av produktionen förläggs till andra delar av Västra Götaland. Bolaget delfinansieras genom anslag från Trollhättans och Vänersborgs kommuner samt Göteborgs stad. Film i Västs premiärer av samproduktioner förläggs normalt till den kommun där merparten av inspelningen ägt rum. Film i Väst är, och fortsätter att vara, en garant för att det finns en betydande kulturproduktion som engagerar regionens fria kulturliv utanför Göteborgsområdet.

Att arbeta med en god geografisk spridning av våra kulturaktiviteter är av stor vikt för *GöteborgsOperan* som har ansvar för den regionala musikteaterverksamheten i Västra Götaland. Här vill bolaget bidra till att stärka den regionala kulturprofilen och samtidigt öka den konstnärliga lyskraften internationellt. Därför görs flera internationella, nationella och regionala turnéer. Genom detta stöds fria kulturaktörer som till exempel bygdegårdsansvariga och ökar möjligheterna för medborgarna att aktivt delta i kulturlivet. Den fria dansgruppen Twisted Feet är inbjuden till gästspel med tre föreställningar på Stora scenen under våren. Med NuDans engageras unga dansare från olika dansutbildningar i Sverige. Dans- och Teaterfestivalen, som från och med 2012 är en vårfestival, kommer att erbjudas utrymme för såväl invigningsföreställningen på Stora scenen som för en mindre produktion på Lilla scenen.

Kultur i Västs uppdrag går ut på att de fria kulturaktörernas roll ska stödjas för att uppnå en god geografisk spridning av kulturaktiviteter.

Medarbetarskap och lärande

Sjukfrånvaron ska fortsätta att minska.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid 5 procent och andel långtidssjukfrånvaro (>60 dagar) av total sjukfrånvaro 50 procent.

Sjukskrivningstalen har de senaste åren uppgått till cirka 5 procent. Målet är att fortsätta arbeta för en ytterligare sänkning av sjukfrånvaron, utan att därför passera gränsen där en ökning sker av sjuknärvaron.

Löneskillnaderna mellan män och kvinnor ska minska.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Medellön för kvinnor/medellön för män (månadsanställda) 77 procent.

Förvaltningarna har en fortsatt ambition att öka kvinnors medellön i förhållande till mäns. Måltalen varierar beroende på befattningsstrukturen och den antalsmässiga fördelningen av kvinnor och män i yrkesgrupper med olika lönelägen.

Aktiviteter som nämns är bland annat fortsatt fokus på de sedan tidigare prioriterade yrkesgrupperna i kommande löneöversyn 2012, medvetenhet vid rekrytering för att åstadkomma en antalsmässigt jämnare fördelning av kvinnor och män inom flera yrkesgrupper. Genom tidig identifiering och stöttning i karriärutvecklingen ska andelen chefer som är kvinnor öka.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Oskäligen löneskillnader mellan män och kvinnor, enligt BAS, ska åtgärdas.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Prioriterade yrkesgruppers medellön i förhållande till önskvärd medellön 93,5 procent.

Förvaltningarnas måltal för 2012 varierar beroende på befattningsstruktur. Skillnaden mellan befintlig och önskvärd lönestruktur är störst på sjukhusen. Sjukhusens ekonomiska förutsättningar påverkar i vilken utsträckning som måltalen för 2012 och den önskvärda lönestrukturen 2013 kommer att kunna uppnås. Primärvården räknar med att uppnå den önskvärda lönestrukturen 2013. Förvaltningarna kommer att vidta åtgärder i samband med löneöversynerna för de kommande åren och i samband med revidering av ingångslönerna för de prioriterade yrkesgrupperna.

Regionen ska sträva efter en jämnare könsfördelning.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Andel personalgrupper med könsfördelning inom intervallet 40-60 procent ska vara 23 procent.

Förvaltningarna bedriver ett aktivt arbete för att nå en jämnare könsfördelning inom personalgrupperna. Detta sker bland annat genom utbildning av chefer i genusfrågor, insatser för att intressera det underrepresenterade könet för yrket samt att beakta jämställdhetsaspekten vid annonsering och rekrytering.

Alla anställda ska erbjudas möjlighet till heltidstjänst.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Andel ofrivilligt deltidсанställda av tillsvidareanställda. (målet nytt 2012)

Tillsvidareanställning med heltid ska utgöra norm vid anställning. I enlighet med den regiongemensamma rekryteringsprocessen prövar förvaltningarna alltid möjligheten att erbjuda en ofrivilligt deltidсанställd utökad sysselsättningsgrad innan rekrytering sker.

All personal med ledande befattning ska få utbildning i genuskompetent ledarskap.

Västra Götalandsregionens måltal 2012: Andel personal med ledande befattning som erhållit utbildning i genuskompetent ledarskap. (målet nytt 2012)

Förvaltningarna planerar att genomföra utbildningsinsatser i genuskompetent ledarskap för chefer och arbetsledare. Flera förvaltningar anger att genusperspektivet är integrerat i deras chefsutbildningar och ledarutvecklingsprogram. Som ett komplement och stöd till det lokala arbetet planeras regionala utbildningsinsatser.

Ekonomiska förutsättningar***Nettokostnaderna ska inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.***

Utifrån den skatteprognos som ligger i budgeten (aug 2011) och de nu budgeterade nettokostnaderna för 2012 ökar skatteintäkterna snabbare än nettokostnaderna. Skatteintäkterna ökar med 4,9 procent och nettokostnaderna med 4,5 procent.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RSK 16-2011

Resultatets andel ska på sikt uppgå till minst 1 procent av bruttokostnaderna.

I den beslutade budgeten och planperioden 2012-2014 nås inte detta mål. Denna period är inte balanserad. Det budgeterade överskottet 2014 täcker inte underskotten 2012 och 2013. Det budgeterade resultatet, inklusive förändringar i detaljbudgeten, för perioden uppgår till -117 mnkr.

Det egna kapitalet ska som lägst uppgå till 10 procent av bruttokostnaderna.

I 2012 års budget är 10 procent av bruttokostnaden 4 973 mnkr. Det egna kapitalet beräknat från utgående balans, oktoberprognosen 2011, med hänsyn taget till det budgeterade resultatet i detaljbudgeten kommer att uppgå till 3 847 mnkr. Detta innebär att i 2012 års budget nås inte målet.

Regionen ska ha en god betalningsberedskap genom snabb tillgång till likvida medel.

Likviditeten bedöms vid slutet av 2012 vara 3 400 mnkr. Placeringar i likviditetsportföljen kan omsättas till likviditet på två dagar. Det syndikerade lånelöftet som Västra Götalandsregionen har med ett tiotal svenska och internationella banker gör det möjligt att få tillgång till 1 000 mnkr inom en bankdag och ytterligare 2 000 mnkr inom tre dagar.

Regionen ska behålla nuvarande rating.

En ny bedömning av Standards & Poor's har gjorts under senare delen av 2011. Västra Götalandsregionen får behålla tidigare rating som är AAA för långsiktig upplåning och A-1+ och K-1 för kortsiktig upplåning. Bedömningen innebär att Västra Götalandsregionen har det högsta ekonomiska förtroendet och den bästa betalningsförmågan.

Alla verksamheter ska ha kostnadskontroll och redovisa ekonomisk balans exklusive beviljad användning av eget kapital.

Alla verksamheter är inte i ekonomisk balans. Framförallt är det de stora sjukhusen som har obalanser, trots budgeterade nollresultat. Regiondirektören har fått i uppdrag att organisera ett regiongemensamt arbete för att stödja nämnder och styrelser att nå ekonomisk balans. Uppföljning av arbetet kommer att ske under 2012.

Stor restriktivitet ska gälla för användningen av egna kapitalet.

I budgeten ingår beslut om eget kapital med 7 mnkr, som är beslutade 2011 och har förskjutits till 2012. Nya framställningar har kommit in från verksamheten om att få använda eget kapital se kap 2.4. Här redovisas vilka verksamheter som begärt att få använda eget kapital och för vilka ändamål. Regionkansliet föreslår att dessa framställningar avslås.

Alla verksamheter ska öka sin produktivitet.

Alla verksamheter behöver arbeta med detta mål för att öka sin produktion mer än vad kostnaderna ökar.

Datum 2012-01-24
Diarienummer RS 16-2011

Bilaga 2 Regionfullmäktiges uppdrag

ÖVERGRIPANDE

Regionstyrelsen ska i samband med planeringsanvisningar för budgetarbetet fastställa hur de i budgeten angivna prioriterade målen ska mätas, för att redovisas på ett enhetligt sätt som möjliggör jämförelser mellan regionens olika delar och verksamheter.

Regionstyrelsen beslutade i särskilt ärende 2011-12-13 hur de prioriterade målen ska mätas. Där framgår styrtal och måltal som anger hur målen ska följas upp under 2012.

Regionstyrelsen ska senast i oktober 2011 redovisa hur styrelsen avser att genomföra budgeten, vilket arbete som ska bedrivas samt hur en genomarbetad uppföljning under budgetåret ska ske.

För 2012 har denna redovisning inte kunnat göras fullt ut i detaljbudgeten. Det beror bland annat på organisationsförändringar vars konsekvenser ännu inte är kända. Förvaltningen kommer därför att återkomma i detta uppdrag.

Regionstyrelsen ska senast i samband med behandlingen av detaljbudgeten för 2012 redovisa hur genomförandet av uppdrag i budgeten på ett samlat sätt ska redovisas.

I denna bilaga redovisas budgetuppdragen med kortfattade beskrivningar av de aktiviteter som planeras. I samband med årsredovisningen kommer i särskilt ärende en uppföljning över hur uppdragen genomförts att lämnas till regionstyrelsen.

Alla styrelser och nämnder ska jämtegrera budgetar och årsredovisningar.

Arbetet med att jämställdhetsintegrera budgetprocessen fortsätter. Fokus har flyttats från regionövergripande initiativ till arbete på verksamhetsnivå. I regionen pågår ett antal aktiviteter för att driva jämställdhetsintegreringen i syfte att nå en jämställd verksamhet.

Regionstyrelsen ska i regionens gemensamma årsredovisning redovisa resultatet av det samlade arbetet hos verksamheter och förvaltningar för att integrera jämställdhetsperspektivet under året.

Resultatet av verksamheternas arbete med att integrera jämställdhetsperspektivet beskrivs i regionens årsredovisning, framförallt i Hälso- och sjukvårdsavsnittet och integrerat i beskrivningarna av verksamheterna där det är möjligt.

REGIONENS VERKSAMHETER

Hälso- och sjukvård

Regionstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en översyn av Kompetenscentrum om våld i nära relationer och Kunskapscentrum för jämställd vård för att stärka arbetet med frågorna.

Detaljplaneringen får avvakta tills de resursmässiga förutsättningarna för arbetet kunnat

Datum 2012-01-24
Diarienummer RS 16-2011

---

klarläggas i beslutet om regionkansliets budget.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa arbetet med äldrevårdskedjor som en del av närsvårdsplanerna.

En löpande uppföljning av detta uppdrag sker i den löpande rapportering som sker under 2012.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att följa upp att den vård som ges är jämlik och jämställd.

Detaljplaneringen får avvakta tills de resursmässiga förutsättningarna för arbetet kunnat klarläggas i beslutet om regionkansliets budget.

Medarbetarskap och lärande

Berörda enheter ska ta fram en årlig handlingsplan för att minimera kostnaderna för bemanningsföretag.

VG Primärvård

PV Skaraborg: Inom Primärvården finns rutiner för beslut och uppföljning vad gäller anlitan av bemanningsföretag. Bemanningsföretag anlitas endast för köp av läkartjänster. Mot bakgrund av bemanningsläget vid vissa enheter samt den konkurrenssituation som föreligger är det i många fall nödvändigt att anlita bemanningsföretag. Målet är dock att anlita endast så många som behövs under 2012. Detta kan ske genom att utbildningsläkare blir färdiga specialister under året och genom en ökad satsning på rekrytering.

PV södra Älvsborg: Ambitionsnivån för 2012 är att minimera nyttjandet av bemanningsföretag. Samtidigt kräver den konkurrensutsatta marknadssituationen, som vi har inom vårdvalssystemet att våra vårdcentraler är väl bemannade med läkare. Denna balansgång har vi att hantera.

Varje månad följer vi upp nyttjandet och kostnaderna per vårdcentral, jämför med föregående år och värderar detta i relation till behovet och bemanningssituationen. För att minimera nyttjandet av bemanningsföretag har vi infört en rutin som bland annat innebär att förvaltningschef godkänner varje enskilt fall eller period, där en verksamhet vill nyttja ett bemanningsföretag. På verksamhetsnivå begär vi också en långsiktigare planering, vilket leder till bättre leveransförmåga, kvalitet och kontinuitet från leverantörernas sida när bemanningsföretag måste anlitas.

PV Göteborg: Under många år har inte utbildningstakten av specialister i allmänmedicin motsvarat behovet hos Primärvården. Detta har medfört att vi har en hög medelålder hos våra medarbetare och ser att generationsväxlingen som vi står inför de närmaste åren kan bli bekymmersam. Vår nuvarande situation innebär att vi inte har full täckning på våra vårdcentraler av egna specialister utan blir beroende av hyrläkare för att klara t.ex. tjänstgöring på våra jourcentraler.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

Insatser för att minimera antalet hyrläkare i verksamheten:

- Genom att öka antalet ST-läkare på våra Vårdcentraler
- Genomföra strukturerade avgångssamtal med samtliga läkare/ST-läkare som lämnar vår verksamhet, ger oss beslutsunderlag för insatser
- Genom att vi försöker locka till oss yngre läkare och visa dem att arbete på vårdcentraler i socioekonomiskt utsatta områden kan vara både spännande och utvecklande
- Utbilda fler distriktsläkare i handledning så de kan handleda samt att se detta som en prioriterad uppgift för att kunna ta in yngre kollegor
- Vi kan vara goda handledare under läkarutbildningen, så att intresse för allmänmedicin väcks. På detta sätt kan en läkarstuderande ha sin "hem-VC" och göra TYK, konsultationskursen, T10, AT och ST på samma VC, eller åtminstone allt inom PVG.
- Genom att införa en rotation av placering inom ST-utbildningen så att de blivande specialisterna redan under utbildningen får pröva på att arbeta på flera olika arbetsplatser
- Genom insatser för god arbetsmiljö och gott arbetsklimat i verksamheterna
- Stora Primärvårdspriset instiftat för att uppmärksamma och intressera läkarstuderande av specialiteten allmänmedicin
- Kursdoktorn
- Inrätta fler AT-tjänster
- Forskar-ST

Uppföljning görs månadsvis.

PV Fyrbodal: Berörda enheter ska ta fram en årlig handlingsplan för att minimera kostnaderna för bemanningsföretag. Aktiviteter:

- Varje vårdcentral som använder bemanningsföretag ser över sitt användande av bemanningsföretag.
- Fortsätta strategier för att förbättra kompetensförsörjning av ST-läkare och distriktsläkare.
- Förvaltningen bistår enheterna med aktuella nyckeltal och analys.
- Fortsätta stärka varumärket.

Övrig Primärvård**PV Skaraborg:** Bemanningsföretag har vid vissa tidpunkter använts i begränsad omfattning

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

---

inom Sjukvårdsrådgivningen. Målet för 2012 är att inte anlita bemanningsföretag.

PV södra Älvsborg: Kostnaden för bemanningsföretag inom den producentneutrala verksamheten är mycket låg och upplevs inte som ett problem, som föranleder en handlingsplan. Generellt är ambitionen att minska på förekommande kostnader.

PV Göteborg: Inom förvaltningens anslagsfinansierade verksamheter används hyrläkare i mycket liten utsträckning. På grund av kommande pensionsavgångar samt avsaknad av ST-tjänster för barnläkare och gynekologer destinerade till öppenvården kan vi förutse svårigheter med kommande generationsväxling. Därför måste sjukhusens utbildningsansvar för dessa specialiteter förtydligas.

Insatser för att minimera antalet hyrläkare i verksamheten:

- Genom att vi försöker locka till oss yngre läkare och visa dem att arbete på vårdcentraler i socioekonomiskt utsatta områden kan vara både spännande och utvecklande
- Utbildningsansvaret bör förtydligas via beställaren
- Genom insatser för god arbetsmiljö och gott arbetsklimat i verksamheterna

Uppföljning görs månadsvis.

PV södra Bohuslän: Inom verksamhetsområdet för producentneutral verksamhet har under det senaste verksamhetsåret inte funnits behov av att använda bemanningsföretag. Inför räkenskapsåret 2012 görs bedömningen att det inte finns behov av att använda bemanningsföretag för att klara verksamheten och därmed inte behov av att upprätta en årlig handlingsplan för att minska kostnaderna för bemanningsföretag.

PV Fyrbodals: Inom ÖVPV anlitar vi inte bemanningsföretag. Vi behöver dock arbeta mer strategiskt då vi har rekryteringsproblem inom vissa yrkesgrupper. Där vi främst har svårigheter att rekrytera är på landsbygd. Barnmorska och psykologer är de yrkesgrupper som är svårrekryterade.

Måltal:

- Personalvolym i balans med vårt kompetensbehov (se kompetensförsörjningsplan)
- Att arbeta med hälsa och arbetsmiljö för att stärka vårt arbetsgivarmärke.

Aktiviteter:

- Arbeta efter Kompetensförsörjningsplanen för 2011-2016.
- Arbeta med personalomställning utifrån framtagna handlingsplaner.
- Följa rekryteringsprocessen i allt rekryteringsarbete och öka antalet heltidsanställda.

Arbeta aktivt med HR-frågorna kopplat till våra strategiska mål.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

Hälsan & Arbetslivet anlitar idag få externa konsulter, men som intäktsfinansierad verksamhet måste ibland konsulter användas vid sjukfrånvaro, tillfälliga vakanser och tillfälliga toppar.

Mätetal: Kostnad för bemanningsföretag ska minska jämfört med kostnaden föregående år.

Måltal: Lägre nivå.

Aktiviteter: Endast använda externa konsulter vid vikariat och projektanställningar, där ingen annan lösning finns och finansieringen är klar genom uppdrag etcetera.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset: Handlingsplaner för att minimera nyttjandet av inhyrd personal har tagits fram även för 2012.

NU-sjukvården: Arbetssättet för att minska beroendet av bemanningsföretag är ett långsiktigt arbete och sammankopplat med arbetssätt kring kompetensförsörjning.

Ett första och viktigt steg är att skaffa en tydlig bild av kommande behov av försörjning avseende specialistkompetens inom verksamheten. NU-sjukvården arbetar strukturerat med verktyget Cognos Planning och processen kopplat till kartläggning av behov beträffande kompetensförsörjning i rullande femårsperioder. Såväl ersättning av befintliga kompetenser kopplat till omsättning som tillkommande kompetenser kopplat till förändrade metoder och behov kartläggs. Detta ger en god grund för prioritering och inriktning av rekrytering samt utbildning av specialistkompetenser.

Behovet av kompetensförsörjning kopplas till aktivitetsplanering och enligt NU-sjukvårdens arbetssätt ska det finnas per område en tydlig aktivitetsplanering kopplat till framtida behov. Exempel på aktiviteter är satsning på ST-läkare samt vidareutbildning av specialistsköterskor, rekrytering och marknadsföring, utlandsrekrytering samt förändrade metoder och arbetssätt. Kompetensförsörjningsfrågorna följs regelbundet upp med NU-sjukvårdens områden i de interna uppföljningsmötena.

Inom NU-sjukvården finns ett särskilt upphandlat avtal för utlandsrekrytering av läkare, vilket kan utgöra ett komplement till rekrytering av bristkompetenser.

Beträffande psykiatri sker ett mycket aktivt arbete tillsammans med övriga förvaltningar i regionen för att uppnå det uttalade målet att vara oberoende av bemanningsföretag vid utgången av 2012.

Inom NU-sjukvården sker särskild prövning av begäran om att anlita bemanningsföretag, vilket innebär att godkännande ska ske av sjukhusdirektör eller HR-chef.

Södra Älvsborgs Sjukhus: I sjukhusets åtgärdsplan ingår att minska kostnaderna för bemanningsföretag. Ett exempel på åtgärd är att utveckla arbetssätten inom verksamheten där bättre planering och samarbete kommer att ge effekt. Vidare kommer inhyrningen av bemanningsläkare att avslutas inom ett antal verksamheter. Målet för sjukhuset är att snarast möjligt helt fasa ut bemanningsföretagen.

Frölunda Specialistsjukhus: Sjukhuset har endast en bemanningsläkare inom radiologi. Sjukhuset fortsätter under 2012 att arbeta med att rekrytera en specialistläkare inom radiologi. Hittills har sjukhuset haft stora svårigheter i denna rekrytering då det finns en

Datum 2012-01-24
Diarienummer RS 16-2011

---

nationell brist på specialister inom radiologi.

Angereds Närsjukhus (ANS) använder bemanningsföretag i en smärre omfattning och har kontinuerligt minskat köpet av bemanningsföretag. Korrekt använt är bemanningsföretag en resurs snarare än en belastning men ANS har som regel att i huvudsak bedriva verksamheten med egen personal. Då bemanningsföretag används i sådan liten omfattning tas ingen handlingsplan fram.

Ekonomiska förutsättningar

Regionstyrelsen ska fastställa investeringsplanen.

Investeringsplanen har behandlats av Ågarutskottet 2011-10-19 och fastställts av regionstyrelsen 2011-11-15.

Utförarstyrelserna ska säkerställa att effektiviseringskravet inte hanteras som ett generellt sparbeting som fördelas ut jämnt över hela organisationen. Effektiviseringen ska i första hand tas hem genom att verksamheten strikt efterlever och tillämpar gällande upphandlingsavtal eller ser över sitt inköp av varor och tjänster.

VG Primärvård/Övrig Primärvård

PV Skaraborg: Effektiviseringskravet hanteras inom respektive vårdcentralers budget. För övrig primärvård hanteras effektiviseringskravet inom det området som omfattar den största budgetandelen i överenskommelsen, samordnad rehabilitering. Effektivisering kommer också att ske genom att verksamheten i första hand ska tillämpa gällande upphandlingsavtal och inköspolicy.

PV södra Älvsborg: Effektiviseringskravet för VG Primärvård och den producentneutrala verksamheten ligger inbakat i ersättningsmodellen. De värden som varje enhet får på de parametrar som genererar intäkter ger de ekonomiska förutsättningarna. Varje verksamhet har uppdraget att anpassa sin verksamhet så att man når det långsiktiga målet "en ekonomi som medger utveckling".

PV Göteborg: Regionens effektiviseringskrav hanteras av respektive verksamhet. Effektiviseringen kommer i första hand att tas hem genom att verksamheten fortsätter att efterleva och tillämpa gällande upphandlingsavtal, att man arbetar med Lean för att utveckla verksamheterna samt ett smartare arbetssätt.

PV södra Bohuslän: Verksamheterna kommer att fortsätta att arbeta med sina processer för att öka sin produktion, ta bort tidstjuvar, göra rätt saker vid rätt tillfälle och i rätt ordning. Utöver detta kommer effektiviseringen att ske genom att se till att det vid samtliga inköp till förvaltningen sker genom via regionens upphandlade avtal.

PV Fyrbodals: Effektiviseringskravet på 0,7 procent hämtas hem genom att verksamheten strikt följer tecknade ramavtal eller ser över sitt inköp av varor och tjänster.

GöteborgsOperan AB har under 2011 uppdaterat sin befintliga inköpshandbok samt fattat beslut om en inköspolicy. Upphandlingar och inköp kommer att ses över under 2012 bland annat genom att en ny funktion som inköpscontroller har inrättats.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

Göteborgs botaniska trädgård: Eftersom uppräkningsgraden av anslaget endast är 1,5 procent innebär det att effektiviseringskravet för Botaniska blir 1,1 procent i stället för 0,7 procent som anges i planeringsdirektivet. Botaniska tillämpar redan gällande upphandlingsavtal och besparingar den vägen är osannolika. Botaniska kommer att se över övriga kostnader. Viss igenläggning av rabatter planeras, liksom begränsad utsmyckning i entré-området med färre sommarblommor och lökväxter. En nedskärning av övriga personalkostnader kommer också att ske.

Göteborgs folkhögskola: Genom en minskning av hyreskostnader under 2012 uppfyller Göteborgs folkhögskola effektiviseringskravet.

Grebbestads folkhögskola planerar att organisera arbetet så att de resurser som finns används på ett mer effektivt sätt. Vi kommer att producera mer tjänster till samma kostnad och på så sätt få en större effektivitet, framför allt under sommaren. Vårt åtagande kring effektiviseringskravet uppfylls på detta sätt.

Vi förstår att effektiviseringskravet överstiger det som fanns i planeringsdirektivet och att verksamheten måste anpassas till den ekonomiska resurs skolan blivit tilldelad. Vi planerar för att fortsätta ett gott arbete med hög kvalitet för dem som tar del av våra tjänster samtidigt som delar av det vi tidigare gjort behöver lyftas bort eller kvalitetsförsämrats på grund av bristande resurser. Då inga direktiv finns om hur denna förändring skall göras, kommer skolan själv att ombesörja den nödvändiga prioriteringen.

- Skolan kommer inte att anställa ny personal efter det att en medarbetare går i pension
- Skolan avser att göra besparingar på resandet och samtidigt göra en insats för miljön
- Mer kostnadseffektiv och målinriktad marknadsföring

Vara folkhögskola: Vi ska se över våra inköpsrutiner och utbilda berörd personal i inköpsavtal.

Fristad folkhögskola: Effektiviseringskravet uppfylles genom stram ekonomihantering. Inför varje inköp ställs frågan: Behöver vi detta?

De små anslagshöjningarna medför att vi måste bli mer restriktiva gällande användning av vikarier.

Agnesbergs folkhögskola följer gällande upphandlingsavtal i samtliga fall där det är praktiskt möjligt.

Regionservice: Åtgärdsplaner utarbetas områdesvis. Effekthemtagning inom materialförsörjning och servicepaket sker utifrån utvärdering av vidtagna åtgärder.

Hälsan & Arbetslivet: För att öka tillgänglighet och servicenivå för verksamheterna inom ramen för överenskommelser om abonnemang pågår effektivisering och samordning av rutiner och verksamhet inom Hälsan & Arbetslivet. Detta kommer att medföra att inköp av varor och tjänster kan samordnas och effektiviseras.

Film i Väst AB: Styrelsen och ledningen för Film i Väst kommer att eftersträva att verksamheten effektiviseras utan negativ påverkan på produktion eller kvalitet för att ökad ekonomisk effekt ska uppstå. Film i Väst arbetar ständigt på att minska sina kostnader och försöker att tillämpa gällande

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

---

upphandlingsavtal i den mån det fungerar för verksamheten.

Naturbruksstyrelsen: Flera besparingsåtgärder kommer att inledas för att klara en fortsatt budget i balans. Dessa åtgärder utgör bas i styrelsens satsning på en mer kostnadseffektiv verksamhet. Följande tre åtgärder prioriteras 1) Utökad samverkan mellan skolorna, 2) Bättre kostnadskontroll genom fler upphandlingsavtal och standardiserad inköpsprocess via marknadsplatsen, 3) verka för en marknadsanpassning av skolornas hyror. Naturbruksstyrelsens mest prioriterade ekonomiska mål för 2012 är att undvika ett negativt helårsutfall.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset: Sjukhuset har med utgångspunkt från delårsbokslut mars och augusti tagit fram en handlingsplan för RF:s effektiviseringskrav på 0,7 procent och anpassningsåtgärder motsvarande 125 mnkr, vilket ska täcka kostnadsökningar över index till följd av bland annat ökade hyreskostnader och ökade kostnader för läkemedel.

De 125 mnkr har fördelats till sjukhusets områden utifrån respektive områdes del av handlingsplanen och med beaktande av kostnads- och intäktsutveckling samt utvecklingen av vårdproduktionen och behovsutvecklingen i form av patientinflöde de senaste tre åren.

Under 2012 kommer arbetet med sortimentsgenomgångar och sortimentsbegränsningar att fortsätta. En liten del av effektiviseringskravet beräknas effektueras genom lägre kostnader för material, varor och tjänster. I och med införandet av marknadsplatsen under 2012 kommer vi för första gången att kunna få samlad statistik över vilka volymer av olika produkter som nyttjas inom sjukhuset.

NU-sjukvården: Effektiviseringen tas i första hand hem genom att verksamheten strikt efterlever och tillämpar gällande upphandlingsavtal samt begränsar inköp och sortimentsbredd av varor och tjänster. Effektiviseringskravet för NU-sjukvården motsvarar cirka 24 mnkr och fördelas proportionellt efter verksamheternas inköpskostnader.

Södra Älvsborgs Sjukhus: Inriktningen på sjukhusets åtgärdsplan är att minska kostnaderna inom specifika områden. Exempel på detta är att reducera kostnaderna för material inom alla sjukhusets verksamheter men specifikt inom operationsverksamheten. Det kommer också att genomföras en ytterligare översyn av läkemedelskostnaderna. Till detta kommer att sjukhuset aktivt deltar i införandet av den regionala e-handelsportalen ”Marknadsplatsen”

Frölunda Specialistsjukhus: Sjukhuset är en liten förvaltning med små ekonomiska marginaler och det är med svårighet som effektiviseringskravet på 0,7 procent (1,2 mnkr) kan hanteras så att produktionen ej påverkas. Sjukhuset bedömer klara effektiviseringskravet genom lägre kostnader för administration, ännu bättre resursutnyttjande, fortsatt utvecklat processarbete och ökad kostnadsmedvetenhet. Som ett led i ökad kostnadsmedvetenhet är fortsatt arbete med ökad avtalstrohet och allmän återhållsamhet vad gäller inköp och anlitande av vikarier.

Angereds Närsjukhus: Då Angereds Närsjukhus (ANS) är under uppbyggnad slår effektiviseringskravet fel då det bidrar till att uppbyggnadstakten bromsas upp. Då finansieringen av ANS i stort erhålls från hälso- och sjukvårdsnämnderna innebär effektiviseringskravet att viss ötokning av verksamheten inte kan fullföljas.

ANS har som ett viktigt mål att handla varor och tjänster som Västra Götalandsregionen gemensamt

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

upphandlar. Av den anledningen köps det mesta via Regionservice/inköp eller direkt via redan tecknade ramavtal. Detta arbete förstärks ytterligare när Västra Götalandsregionen går in i E-handelsupplägget som dessvärre försenats från planerat startdatum i oktober 2011. Detta arbete bidrar direkt till ANS egna verksamhet men även till helhetsfinansieringen av Västra Götalandsregionens samlade verksamheter och hemtagningseffekterna för E-handelsprojektet.

Folktandvården har sedan tidigare en hög avtalstrohet till gällande upphandlingsavtal och har sedan tidigare genomfört förändringar i inköpsprocessen i syfte att sänka kostnaderna kopplat till tidigare års effektiviseringskrav. Denna åtgärd kan därför inte återigen uppfylla kravet på 2012 års effektiviseringskrav.

Ett av Folktandvårdens prioriterade mål inom medarbetarperspektivet är Rätt kompetens och Rätt bemanning. Flera faktorer pekar på möjliga förändringar i arbetsorganisation som leder till en personalstruktur som är bättre anpassad till verksamhetens behov. Inom allmäntandvården har påbörjats en successiv förändring mot en ökad andel tandhygienister i förhållande till antalet tandläkare. Ett första steg har tagits 2011 och inför 2015 är målet satt till En tandhygienist – En tandläkare. Utvecklingen möjliggörs av en ökad andel friskare patienter, vilket innebär kortare vårdtider och att en större andel av vården i allt högre grad kan utföras av båda yrkeskategorierna.

Inom specialisttandvården har kartlagts vilka olikheter som finns i bemanningsstruktur inom varje specialitet. En plan för varje klinik skall inför 2012 genomlysas möjliga förändringar i bemanningsstrukturen för att hitta möjligheter till en optimal och kostnadseffektiv verksamhet som följd.

Västarvet har under de senaste årens besparingar inte tillämpat generella sparbetning utan bland annat gjort en översyn av de flesta avtal i samarbete med upphandlingsenheten inom Regionservice.

Habilitering & Hälsa: Kravet på 0,7 procents effektivisering från regionfullmäktige innebär att Habilitering & Hälsa ska ta fram åtgärder av varaktig karaktär och det ska inte ses som ett generellt sparbetning. Styrelsen för Habilitering & Hälsa har informerats om att effektiviseringskravet på 0,7 procent måste hanteras inom varje nämndområde. Styrelsen har ställt sig positiv till ett sådant arbetssätt.

Verksamheterna ska strikt efterleva och tillämpa gällande upphandlingsavtal och se över sitt inköp av varor och tjänster.

Kungälvssjukhus: I syfte att klara regionens krav på effektivisering arbetar sjukhuset med bland annat följande pågående och planerade insatser:

- Regiongemensam service
Ny hantering av personalkläder vilket minskar kostnader. Ökad avtalstrohet.
- Sjukhusgemensam service
Gemensamt sekretariat/administration för att effektivisera administrativa processer.
- Förbättrade interna flöden
Somatiska mottagningar ses över. Kortad planeringstid för första besök och undvikande av att köpa vård. Förskjutning mot mer dagkirurgi/dagvård. Reducering av (redan korta) vårdtider genom bättre samordnad vårdplanering. Intensifierat vårdprogramarbete med primärvården.

Personal/bemanning

Datum 2012-01-24
Diarienummer RS 16-2011

Revidering och uppföljning av åtgärder avseende verksamhetsanpassad bemanning. Strikt anställningsprövning. Återhållsamhet med kurser/konferenser/utvecklingsdagar.

Kultur i Väst kommer under 2012 införa ett nytt verksamhetsstöd som kommer att effektivisera verksamheten. Kultur i Väst jobbar aktivt med att effektivisera inköpen och ser till att verksamheten följer upphandlade avtal.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en översyn av resursfördelningsmodellen inom hälso- och sjukvården, inklusive fördelning av folkhälso- och barntandvårdsresurser. En uppdragshandling ska presenteras senast vid årsskiftet 2011-2012.

Förslag till uppdragshandling har varit uppe på ägarutskottet 2011-10-19. Beslutet blev att förslaget ska kompletteras med ett övergripande avsnitt om vårdbehov. Förslaget till uppdragshandling fastställdes i övrigt. Regiondirektören fick i uppdrag att återkomma till ägarutskottet med hur arbetet med översynen av resursfördelningsmodellen ska organiseras på tjänstemannanivå.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med förslag till hur subventionering av glasögon till barn och ungdomar upp till 16 år ska tillämpas.

Detaljplaneringen får avvakta tills de resursmässiga förutsättningarna för arbetet kunnat klarläggas i beslutet om regionkansliets budget.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att snarast utreda hur justering av patientavgifterna kan ske.

Frågan bereds inom HSU med sikte på att få beslut i regionfullmäktige i februari 2012.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att under 2012 utreda hur utökad vård i hemmet kan organiseras.

Detaljplaneringen får avvakta tills de resursmässiga förutsättningarna för arbetet kunnat klarläggas i beslutet om regionkansliets budget.

Regionstyrelsen ska samordna beställningen av högspecialiserad vård. Beslut fattas av respektive hälso- och sjukvårdsnämnd.

Ingår i det arbete som slutförts när hälso- och sjukvårdsnämnderna och utförarorganisationerna träffat vårdöverenskommelser för 2012.

Regionstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med förslag till hur avsatta medel för kompetensutvecklingsinsatser ska användas i verksamheten.

Datum 2012-01-24

Diarienummer RS 16-2011

Regionstyrelsen har uppdragit till personalutskottet att upprätta förslag med anledning av budgetuppdraget. Personalutskottet kommer att fastställa en uppdragshandling för hur budgetuppdraget ska omhändertas, detta görs under december 2011. Förslag till hur budgetuppdraget kan genomföras kommer att lämnas till personalutskottet i februari 2012.

Regionstyrelsen ska göra eventuella justeringar av regionbidrag som följd av förändrad politisk organisation. Regionstyrelsen ges även i uppdrag att i samband med fastställande av detaljbudgeten återkomma med förslag till hur organisationsförändringen inom Västra Götalandsregionens primärvård ska ske.

Beslut fattades i september om en ny politisk organisation för primärvården. Fem primärvårdsstyrelser upphör. Två nya bildas. Regionbidraget till de lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna reducerades i budget med 15 mnkr. Därefter har 15 mnkr omdisponerats från moderförvaltningen till de tolv lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna genom en teknisk justering i detaljbudgeten, då effektiviseringen ska ske hos primärvården. Moderförvaltningen får tillbaka de 15 mnkr genom koncernbidrag från primärvårdsförvaltningarna.

Regiondirektören har beslutat om en primärvårdsförvaltning. Omorganisationen pågår. Utöver tidigare nämnda 15 mnkr förväntas kostnadsminskningar med 10 mnkr 2012 och ytterligare 5 mnkr 2013.